

1	תיקון כ"ו
12	תיקון כ"ט
16	מלואים

תקונא עשרין ושית¹

<p>פתח רבי שמעון ואמר אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים מאי שושנים אלא שושנה עלאה שכינתא עלאה ואיהי קריאת שמע דשחרית ושושנה תנינא² קריאת שמע דערבית שכינתא תתאה דא לימינא ודא לשמאלא הרועה בשושנים דא עמודא דאמצעיתא ושושנה עלאה דקריאת שמע דשחרית דאיהו בקר ימינא דאברהם אית ליה חמש טרפין ואינון שמע ישראל ה' אלהינו ה' ותלת עשר עלין מלגו אח"ד³ שית סומקי ושית חוורי ושושנה דאתכלילת בהון הא תלת עשר כחושבן אח"ד וכן שושנה בה כ"ה גרעינין בתפוח דילה כחושבן כ"ה אתוון דיחודא וכן בשושנה תנינא כ"ה גרעינין וסלקין כלהו לחמשים שושנה בין החוחים דא בראשית ברא ודא בראשית ב' שושנה⁴:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "אני לדודי ודודי לי" "הרועה בשושנים". מה זה שושנים, אלא השושנה העליונה, השכינה העליונה, והיא קריאת שמע של שחרית. ושושנה השניה של קריאת שמע של ערבית, השכינה התחתונה. זו לימין וזו לשמאל. "הרועה בשושנים", זה העמוד האמצעי, והשושנה העליונה של קריאת שמע של שחרית שהוא בוקר, הימין של אברהם, יש לה חמשה עלים, והם "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה". ושלשה עשר עלים מבפנים, אח"ד. ששה אדומים וששה לבנים, והשושנה שנכללת בהם, הרי שלש עשרה, כחשבון אח"ד. וכן שושנה בה עשרים וחמשה גרעינים בתפוח שלה, כחשבון עשרים וחמש אותיות היחוד. וכן בשושנה השניה עשרים וחמשה גרעינים, וכולם עולים לחמשים. "שושנה בין החוחים" זה בראשית ברא וזה בראשית ב' שושנה.</p>
--	---

תיקון כ"ו פתח ר"ש ואמר אני לדודי ואיהו ק"ש כו' - כמ"ש ברע"מ פרשת ואתחנן (רסג ע"א)⁵
 למלקט שושנים תרי"ג רזא דזו"נ שמי וזכרי, ופז פנים ואחורים⁶, ופשוטו דרגא דג"ר: ותלת עשר עלין מלגאו כו' שית כו' - והוא וא"ו, ו"ו, ב' מיני העלין, שא' נוטה לימין והשני לשמאל כידוע⁷, וא' השושנה שנכללת⁸. וכן ה' עלין הוא ה' בתראה, והשושנה נכללת עמהן ג"כ במילוי אלף. וכן כ"ה גרעינין, הן יו"ד ה"א, שהן כאחד⁹. ושושנה ג"כ באלף כנ"ל, שאלף בכ"מ הוא הכלילות באחד, כלל השושנה, ונכללת בכל הג' דרגין: ג"ר, ו"ק, מלכות, ג' דרגין דשושנה, שושנה, ושרכיט, ותפוח, כמ"ל בתיקון ל"ח (וכנגד הג' אלפין אלו דמ"ה¹⁰, ג' אלפין בשמע):

Commented [YL1]: ל א מצאתי מקור לזה, וצ"ע אם הוא חידוש של רבינו.

<p>בראשית ב' שושנה חמש עלין דילה ראשית בראשית לחשבון זעיר דהנוך תלת</p>	<p>בראשית, ב', שושנה, חמשת העלים שלה ראשית. בראשית לחשבון קטן של חנוך שלשה עשר החוחים שלה. שלש עשרה תיבות מן אלה"ם ועד אלה"ם,</p>
---	---

– מאיר התיקון –

- 1 עי' לעיל יח ע"ג שזה תיקון א' עם תיקון כה.
- 2 עי' לעיל הערה.
- 3 עי' זהר ח"א א ע"א ויהל אור שם הוב"ד במלואים אות (א).
- 4 "שושנה בין החוחים לא כראשית כרא' ולא כראשית ב' שושנה" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ודא ב' כראשית".
- 5 עי' מלואים אות (ב).
- 6 עי' לעיל הערה.
- 7 עי' לעיל מו ע"א ד"ה ועלייהו, ועיי"ש הערה.
- 8 עי' דברי רבינו ספד"צ ג ע"ג שה"ג תיקו"ד יש י"ב וא' הכוללן.
- 9 פי' חו"ב הם כתרין רעין דלא מתפרשין (זהר ח"ג ד ע"א).
- 10 עי' תז"ח יא ע"ב, ועי' דברי רבינו לעיל מז ע"ג ד"ה יו"ד עלאה, ועי' לקמן צג סע"ג, וקכו ע"ב ד"ה דעליה אתמר.
- 11 "בראשית ב' נמחק בגר"א ובמקומו איתא "וחד".

<p>עשר¹² חוחים דילה תלת עשר תיבין מן אלהי"ם ועד אלהי"ם ואלין אינון את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהי"ם (בראשית א ב) חמש חוחים אחרנין מרחפת על פני המים ויאמר:</p>	<p>ואלו הם "את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו ובהו, וחשך על פני תהום, ורוח אלהי"ם". חמשה חוחים אחרים, "מרחפת על פני המים ויאמר".</p>
---	--

*וסלקין כלהו לחמשים ודא ב' דבראשי' וחד שושנה חמש עלין כו' דחנוך תלת עשר ואיהי שושנה בין החוחים חוחים דילה תלת כו' - כצ"ל, ור"ל ב' דבראשית הוא על ב' שושנים, חד מתחיל ראשית כו', עד ויאמר תניינא, יהי אור כו' (בראשית א ג), כמו שמפרש והולך. והן יראה ואהבה, כמ"ש למטה. והוא כמ"ש בפרשת בראשית (יח ע"ב יא ע"ב)¹³ בראשית כו' יראת ה' כו' מלרע אית יראה רעה כו' והיינו והארץ היתה, וזהו חוחים דילה, פקודא תניינא דא כו' דכתיב ויאמר אלהים יהי אור כו' :

<p>מאי איהי בין החוחים אלא מדרב בי מקדשא והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב) ונפלת שושנה בין החוחים כד ייתי פורקנא תהיה כשושנה דשחרית דאתמר בה הבקר אור (והאנשים שלחו)¹⁴ ואינון חמש אור חמש עלין דשושנה עלאה חד ויאמר אלהי"ם יהי אור (בראשית א ג) תניינא ויהי אור תלת וירא אלהי"ם את האור (שם ד) ארבע ויבדל אלהי"ם בין האור חמש ויקרא אלהי"ם לאור יום (שם ה):</p>	<p>למה היא בין החוחים, אלא משחרב בית המקדש, "והארץ היתה תהו ובהו", ונפלה השושנה בין החוחים. כשתבא הגאולה, תהיה כשושנה של שחרית, שנאמר בה "הבוקר אור (והאנשים שלחו)". והם חמשה אור, חמשה עלים של השושנה העליונה: אחד, "ויאמר אלהי"ם יהי אור". השני, "ויהי אור". שלשה "וירא אלהי"ם את האור". ארבעה "ויבדל אלהי"ם בין האור". חמשה, "ויקרא אלהי"ם לאור יום".</p>
---	--

כד ייתי פורקנא – שהוא, ורוח אלהים מרחפת¹⁵ (בראשית א ב): תהיה כשושנה כו' - כמ"ש (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה¹⁶ { עט ע"ב } כו': דאתמר בה הבקר אור - ר"ל, הבקר הוא שושנה דבקר, דק"ש דשחרית, ושם אור, ה' פעמים אור, כמו שמפרש והולך: והאנשים שולחו - הם חוחין דילה, כמ"ש בפ' ויחי (רג ע"ב)¹⁷ אר"ש ת"ח כו' והאנשים שולחו כו' דל"ל לקיימא בסטר ימינא כו' :

<p>תלת עשר עלין מלגו ויהי ערב ויהי בקר יום אחד (בראשית א ה) אחד אחד בתרין שושנים דא יהו"ה עליה אתמר (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ואיהו עמודא [עא ע"ב] דאמצעיתא (שיה"ש ב טז) הרועה בשושנים וחושבניה אח"ד שושנה תתאה בה דחילו ואיהו יראה שושנה עלאה רחימו דאהבה ובה אתמר אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ:</p>	<p>שלשה עשר עלים מבפנים "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד". אחד אחד בשתי שושנים, זה יהו"ה, עליו נאמר "ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד", והוא העמוד האמצעי, הרועה בשושנים, וחשבונו אח"ד. השושנה התחתונה, בה פחד, והוא יראה השושנה העליונה, אהבת האהבה, ובה נאמר "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ".</p>
--	--

– מאיר התיקון –

¹² "ואיהי שושנה בין החוחים" נוסף בגר"א.

¹³ עי' מלואים אות (ג).

¹⁴ הגר"א גורס את המוסגר.

¹⁵ עי' זהר ח"א רסג ע"א, תז"ח לב ע"ג שזה רוחו של משיח.

¹⁶ המשך הפסוק: כאור החמה וכאור שבעת ימי הבראשית. ועי' זהר ח"א א ע"א, ואריכות ביהל

אור שם הוב"ד במלואים אות (א).

¹⁷ עי' מלואים אות (ד).

ואיהו עמודא דאמצעיתא כו' - ר"ל, שהוי"ה ב' פעמים: אחד, הוא בעמודא דאמצעיתא, שהוא רועה בשושנים. רועה, ר"ל מתחבר, שהוא בריח התיכון¹⁸, מן העולם ועד העולם¹⁹. בשושנים, ר"ל ב' שושנים, ונכללים ב' פעמים אחד בו לאחד, והוא וא"ו של שם מלא. וז"ש וחושבניה אחד, והוא יום אחד, כמ"ש בפ' אמור (צו ע"א)²⁰ **הא חזינא בפסח ז' כו' פתח כו': וכה אתמר אם כו' - ר"ל**, ששושנה תתאה אומרת כן:

<p>במה יתון לאתערא לה בימינא ואיהי לא רעית בהו עד דייתי רעיא מהימנא דאתמר ביה (בראשית א ב) ורוח אלהי"ם מרחפת דאיהו רוח דמשיח²¹ דאתמר ביה (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח ה' ברוחא דא ארחת ההיא חולה ואתסיאת ובגין דא השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ ואיהו ארחת ריח בתרין תפוחין (נ"א ואיהו ריח דתרין תפוחין) דאתמר (ביה) בהו וריח אפך כתפוחים ומאי (עט ע"ב) נינהו תרי סמכי קשוט ואינון תרי רמונים אגוזי דא צדיק גנת אגוזי דא שכינתא ודא איהו דאמר שלמה אל גנת אגוזי ירדתי:</p>	<p>במה יבאו להעירה, בימין, והיא לא רוצה בהם, עד שיבא הרועה הנאמן, שנאמר בו "ורוח אלהי"ם מרחפת" שהוא רוחו של משיח, שנאמר בו "ונחה עליו רוח יהו"ה". ברוח זו מריחה אותה חולה ונרפאת, ולכן "השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות" או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ". והוא מריח ריח בשני תפוחים (והוא ריח של שני תפוחים) שנאמר (בו) בהם "וריח אפך כתפוחים". ומה הם, שני עמודי אמת, והם שני רמונים. האגוז זה הצדיק, גנת אגוז זו השכינה, וזהו שאמר שלמה "אל גנת אגוזי ירדתי".</p>
--	---

ובמה כו' בימינא - ר"ל תורה מימינו כו' (ברכות סב ע"א)²², נשבע ה' בימינו (ישעיה סב ח), וזהו על פני המים. וז"ש **עד דייתי כו'**, וזהו ורוח כו' על כו'. שתחלה צריך לתורה, ואח"כ בא משיח, אלא שמוזהרין שלא ידחקו את הקץ²³. וז"ש **בימינא**, שעתה (איכה ב ג) השיב אחר ימינו, כמ"ש (חגיגה ה ע"ב) כיון שגלו אין לך ביטול כו'²⁴, וכמ"ש בכמה מקומות במה יתערוך למשיח באורייתא, אלא שמושבעין שלא יצאו מאליהם לבנות בית המקדש²⁵, שושנה דלעילא, עד שיבא: **ברוחא דא ארחת - מאיר התיקון -**

¹⁸ עי' זהר ח"ב קעה ע"ב: תנא אמר רבי שמעון והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה (שמות כו כח) דא הוא יעקב קדישא שלימא כמה דאוקימנא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם ישב אהלים יושב אהל לא כתיב אלא ישב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי אוף הכא כתיב והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה דאחיד להאי ואחיד להאי: תרגום: שנינו, אמר רבי שמעון "והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, זהו יעקב הקדוש השלם, כמו שבארנו, שנאמר "ויעקב איש תם ישב אהלים". לא נאמר יושב אהל, אלא ישב אהלים, שנים, שאוחז את זה ואוחז את זה. כמו כן כאן, נאמר "והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה", שאוחז את זה ואוחז את זה.

ועי' לעיל כט ע"ב יעקב מלבר משה מלגיו, שכן פנימיות הת"ת היא בחי' הדעת { }.

¹⁹ עי' מלואים אות (ה).

²⁰ עי' מלואים אות (ב).

²¹ עי' לעיל הערה.

²² ז"ל: אמר רבא מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר מימינו אש דת למו. ועי' דב"ר (פ"א סי' י): קבלתי תורה מימינו של הקב"ה ולמדתי אותה לישראל וכו'.

²³ עי' כתובות (ק"א ע"א) ומדרש תנחומא (דברים ד): השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה וגו' (שיר ב) שלש שבועות שהשביע הקב"ה בשיר השירים למה אחת שהשביע הקב"ה את ישראל שלא יגלו את הקץ ואחת שלא ידחקו את הקץ ואחת שלא ימרדו על המלכות. פי' רש"י: ידחקו - שלא ירבו בתחנונים על כך יותר מדאי. צ"ע אם דברי רבינו חולקים על רש"י.

²⁴ תורה גדול מזה. ועי' (אפיקי ים נדרים דף כב ע"א): גלות דאומות שנבראו לשמש ישראל בצרכי עוה"ז שהם שחוק הטחול וכו' יעו"ש, והוא כמ"ש בפ"י למס' ברכות שתחי' הי' שחוק בטחול ובגלותא אתהפך לעציבו, והוא ע"י חטא ליצנותא ושחוק עוה"ז והוא גורם קוצר רוח כמ"ש שאז מסתלק הרוח מן הנפש, ואז מסתלק רוח חכמה ובינה שהם תורה ונבואה, שלכן נפסקה הנבואה בגלותא והוא ברוחא כמ"ש (ש"ב כג ב) רוח ה' דיבר בי וכו' ותשאני רוח וכו' (יחזקאל ג יב) ותנח עליהם הרוח וכו' (במדבר יא כו), וכן התורה נתעלמה בגלותא כמ"ש בפ"ק דחגיגה (ה ע"ב) כיון שגלו ישראל אין לך ביטול תורה יותר מזה, ולכן נאסר שחוק בעוה"ז וכן שמחה ושיר בגלותא וכו'.

²⁵ עי' כתובות ק"א ע"א: השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה וגו' שלא יעלו ישראל בחומה.

כו' - כמ"ש (ישעיה יא ב) ונחה עליו כו'²⁶, והריחו ביראת ה', שריחו יגיע ליראת ה', שושנה תתאה הנ"ל: **ואתסיאת - כמ"ש** (שיה"ש ב ה) סמכוני כו'²⁷ בתפוחים כי חולת אהבה, משושנה עלאה הנ"ל, וז"ש ואיהי ארח ריח כו': **(תריץ תפוחים - כמ"ש בתפוחים, ב' תפוחים (אד"ר קלג ע"ב²⁸) והן ב' משיחין, וז"ש ומאי ניהו כו', ששם הם ב' משיחים, כמ"ש בכמה מקומות. ואמר בפרשת תרומה (קסט ע"ב)²⁹ רביעאה כו', חמישאה שוש תשיש כו', וכנישו דבנין ורחימו כו', ושם הריח דקטורת בוסמין דשחיק בשחקים, ושחקת כו', וכמ"ש בסוף תז"ח (נא ע"ג) במתני' ו' נצח כו') : וריח אפך - ר"ל, הריח שאת מריח באפך, הוא ריח של תפוחים (הוא כריח השדה אשר כו'. ואמרו בגמ' שדה של תפוחים, והוא חקל { עט ע"ג } תפוחים בנו"ה כידוע. ואמר באד"ר (קלג ע"ב) שתפוח ביה ג' גווינין, ובשני הוא ששה, והן שוקיו עמודי שש (שיה"ש ה טו)). ואמר כתפוחים שקבלה הריח באפיה, ומרחת אפה ג"כ באותו הריח, כי היא אור חוזר, כמה דיהבין לה כו'³⁰: ואינן תרי רמונים - (אגב מפרש שאר כינויין) שלכן עשה שלמה רמונים לב' העמודים, ואמר (שיה"ש ז יב-יג) לכה דודי כו' הנצו הרמונים שם אתן את דודי לך, התעוררות האהבה:**

<p>גנ"ת ג' גימטריאות (אדנ"י ביהו"ה) דאינן פרפראות לחכמה נ' נוטריקון ת' תמורה גימטריאות דא אדנ"י יהו"ה סליק בחושבן אמ"ן אהי"ה אדנ"י סליק בחושבן פ"ו אלהי"ם דאיהו כנו"י מ"ה מ"ם ה"א³¹ מ"ם ה"א בגימטריא אלהי"ם יו"ד ה"א וא"ו ה"א בגימטריא מ"ה ודא איהו עשר ספירות בלימ"ה ואיהו מעיד על יחוד קדישא ובנין דא (איכה ב יג) מ"ה אעידך:</p>	<p>גנ"ת, ג', גימטריאות, (אדנ"י ביהו"ה) שהן פרפראות לחכמה (אבות פ"ג מ"ח). נ', נוטריקון. ת', תמורה. גימטריאות, זה אדנ"י יהו"ה עולה בחשבון אמ"ן, אהי"ה אדנ"י עולה בחשבון שמונים וששה, אלהי"ם, שהוא כנו"י. מ"ה, מ"ם ה"א, מ"ם ה"א בגימטריא אלהי"ם. יו"ד ה"א וא"ו ה"א בגימטריא מ"ה, וזהו עשר ספירות בלימ"ה (ס"י &) והוא מעיד על היחוד הקדוש, ולכן "מ"ה אעידך".</p>
---	--

גנת ג' כו' - שהכל בה³² : פרפראות כו' - שהוא בחכמה דילה ברכות בחשבון פרפראות לחכמה עלאה כמ"ש בפ' בלק³³ : בחושבן פ"ו אלהים כו' - נתבאר בתיקון כ"ב : *דאיהי כנוי בגי' מ"ם

– מאיר התיקון –

²⁶ ז"ל הפסוק בשלימות: ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'.

²⁷ באשישות רפדוני.

²⁸ עי' לעיל הערה.

²⁹ ז"ל: רביעאה איהו עמודא חדא דירכא ימינא חמישאה שוש תשיש ותגל עקרה דבינתא בחדוה בקבוץ וכנישו דבנהא מארבע סטרי עלמא ודא רזא דירכא אחרא דאתחבר בירכא שמאלא למיזל ולמיכנש לכל סטריין וכנישו דבנין ורחימו למיעל לון בין ברכין.

תרגום: הרביעית היא עמוד אחד של ירך ימין החמישית שוש תשיש ותגל עקרת הבית בשמחה בקבוץ וכנוס בניה מארבעת צדדי העולם וזה סוד של ירך אחרת שמתחברת בירך שמאל ללכת ולכנס את כל הצדדים וכנוס הבנים ואהבה להכניסם בין הברכים.

³⁰ עי' זהר ח"א ס ע"א: דלית ליה מדיליה אלא מה דיהבין בגויה וכן הוא בח"ג קיג ע"ב.

³¹ "נ"ה מ"ם ה"א" נמחק צגר"א, ובמקומו איתא "נ"ם ה"א יו"ד ה"א".

³² במלכות. @שוטנשטיין?

³³ ז"ל: קם ההוא טולא ובטש בעינוי דר' אבא נפל על אנפוי מגו דחילו עד דהוה נפל על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב (שיה"ש ז ה) עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים ואלין עיינין דיל(ו)ה פרפראות [לגו] (ל)חכמה עלאה דאתמשכא מלעילא ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין לכל סטריין (אינן עיינין) עד דאתפקדן לכל חושבן ועבורין דסיהרא בלבד (ס"א דלבר) וככבין ומזלי למעבד חשבון ודא איהו על שער בת רבים דא איהי סיהרא [דלבר] (לבד):

תרגום: קם אותו הצל והכה בעינוי של רבי אבא, נפל על פניו מתוך פחד, עד שהיה נופל על פניו נפל פסוק בפיו, שכתוב "עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים", ואלו העינים שלה פרפראות לתוך חכמה עליונה, שנמשכה מלמעלה, ומתוך חשבון ותקופות ועבורים מתמלאים ונעשו בריכות, שיצאו מימיו לכל הצדדים (אותן עינים), עד שנפקדו לכל חשבון ועבורי הלבנה בלבד (שבחוץ), וכוכבים ומזלות לעשות חשבון, וזהו "על שער בת רבים" זוהי הלבנה שבחוץ.

ביאור: בעינוי - פי' לרמוז לו שהחשבון בעיני המלכות כדמפרש (מ"מ). חכמה עלאה - ור"ל שעיני המ' יש בהם הארת אבא ומכח חשבון ועבור שאנו עושים נעשים ברכות מים ומשפיעים לבי"ע (מ"מ). דלבר - והיינו לבנה שבעו"הז (מ"מ).

ה"א יו"ד ה"א כו' - כצ"ל, ור"ל מ"ם ה"א גימ' אלהים, ואם תעשה ל"י שבתוכו למ"ס, הם אותיות מ"ם ה"א. ושם הוי"ה ג"כ גימ' מ"ה, והם מעידים על אחדות, כי ה' הוא אלהים, ומעיד על אחדות עשר ספירות בעשר אותיות, והן יחודו:

Commented [YL2]: ל' י' שבתוכו ל"מ"

<p>דבר אחר א"ב ג"ד ה"ו ז"ה ט"י בנימטריא שכינ"ה כנוונא דא א' זמנא חדא ב' תרי זמני ג' תלת זמני ד' ארבעה זמני ה' חמש זמני ו' שית זמני ז' שבעה זמני ח' תמניא זמני ט' תשעה זמני י' עשר זמני כלהו סלקין לחושבן שכינ"ה ורזא דחושבנא לקיימא דלית שכינה נחתא פחות מעשרה ולא סלקא למעלה מעשר:</p>	<p>דבר אחר, א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י בנימטריא שכינ"ה, כדוגמא זה: א', פעם אחת. ב', פעמים. ג', שלש פעמים. ד', ארבע פעמים. ה', חמש פעמים. ו', שש פעמים. ז', שבע פעמים. ח', שמונה פעמים. ט', תשע פעמים. י', עשר פעמים. כולם עולים לחשבון שכינ"ה. וסוד החשבון לקיים³⁴, שאין שכינה יורדת פחות מעשרה, ולא עולה למעלה מעשר (סוכה &).</p>
<p>עוד קודשא בריך הוא הוא אתריה דעלמא ומלאכין לא ידעין ושאלין איה מקום כבודו להעריצו ואשכחינן ליה בגי' מקום נוטריקון כנוונא דא י' עשר זמני מאה ה' חמש זמני עשרין וחמש ו' שית זמני תלתין ושית ה' חמש זמני עשרין וחמש בנימטריא מקום ועליה אמרו מלאכיא ברוך כבוד ה' ממקומו (יהוקאל ג יב) אית אחרנין בנימטריאות דלית לון חושבן בגין דאינון פרפראות לחכמה דלית לה סוף תמורות אלין אלפא ביתות כגון כו"ו במוכס"ז כו"ו דאינון תמורות יהו"ה אלהינו יהו"ה ואית תמורות אחרנין מכמה מינין:</p>	<p>ועוד הקדוש ברוך הוא מקומו של עולם (ב"ר &), והמלאכים לא יודעים ושואלים "איה מקום כבודו להעריצו". ומצאנו אותו בגימטריא מקום, נוטריקון, כדוגמא זה: י', עשר פעמים, מאה. ה', חמש פעמים, עשרים וחמש. ו', שש פעמים, שלשים ושש. ה', חמש פעמים, עשרים וחמש, בגימטריא מקום. ועליו אמרו המלאכים "ברוך כבוד יהו"ה ממקומו". יש אחרים בגימטריאות שאין להם חשבון, משום שהם פרפראות לחכמה (אבות פ"ג מ"ח) שאין לה סוף. התמורות אלו אלפא ביתות כמו כו"ו במוכס"ז כו"ו, שהן תמורות יהו"ה אלהינו יהו"ה, ויש תמורות אחרות מכמה מינים.</p>

אית אחרנין בגי' דל"ל סוף - ר"ל, שחושבין מילוי ומילוי דמילוי עד אין סוף, וכן מכמה מינים עד אין סוף. ומפרש הטעם, בגין דאינון פרפראות לחכמה דל"ל סוף³⁵, דחשבון גימ' הוא בחכמה דילה, שהוא פרפרת לחכמה עליונה, שע"ז אמרו (אבות פ"ג מ"ח) תקופות וגימ' כו'. וחכמה הוא מים שא"ל סוף³⁶, דהיא סליקת לאין סוף. וז"ש בס"פ (פ"א מ" &) ע"ס בלימה מדתן עשר שא"ל סוף, וכמש"ש כי לכל דבר שבעולם יש תכלית, לבד לחשבון, והטעם הוא כנ"ל, שתלויין בחכמה:

<p>אמר רבי אלעזר והא כתיב (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתי אמר ליה ברי ווי לבני עלמא דאינון אטימין לבא דחשבין דידעין ולא ידעין ודאי אני איהי שכינתא הה"ד (ויקרא כו כה) ויסרתי אתכם אף אני איהי לא אשתני ולא איהי תמורה מיניה באחרא ואיהו לא אשתני ולא אסתת מינה אבל לגבי הייביא אשתני קודשא בריך הוא ואסתתת מנייהו הה"ד (דברים לב כ) אסתירה פני מהם</p>	<p>אמר רבי אלעזר, והרי נאמר "אני יהו"ה לא שנית". אמר לו בני, אוי לבני העולם שהם אטומי לב, שחושבים שיודעים ולא יודעים. ודאי "אני" היא השכינה, זהו שנאמר "ויסרתי אתכם אף אני". היא לא משתנה, ואינה תמורה ממנו באחר, והוא לא משתנה ולא מסתתר ממנה. אבל אל הרשעים משתנה הקדוש ברוך הוא ומסתתר מהם, זהו שנאמר "אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם", ולמה, בגלל "כי דור תהפוכות המה בניס לא אמון בס".</p>
--	--

– מאיר התיקון –

³⁴ לברית, לשבועה.

³⁵ עי' לעיל הערה 33.

³⁶ עי' ספר הקנה : סוד מים שאין להם סוף ודע בני שמים שאין להם סוף רמז בעולה הראשונה הוא כתר עליון אשר הוא מים שאין להם סוף ומשם ההצלה וכו'.

<p>אראה מה אחריתם ואמאי בגין כי דור תהפכות המה בנים לא אמון במ:</p>	
---	--

ואיהו לא אשתני כו' - ר"ל, דכתיב אני ה' לא שניתי, בין "אני" ובין "ה", דלא אשתני דא מן דא, וכמ"ש למטה, דודאי קב"ה כו': אבל לגבי חייביא כו' - דאסתתר בתורה בכמה כינויין³⁷, דלא לאשתמודע ליה כולא אלא לצנועין³⁸ והגונין. וכן אסתתר הקב"ה בעולמות בי"ע בכמה כינויין ולבושין³⁹, ולרשעים עונותיכם מבדילים ביניכם לבין אלהיכם בכמה קליפין המבדילים, והן לבושי קדרות דקב"ה מסתתר בהם⁴⁰, וכמו שמפרש והולך, אסתירה כו' למה כי דור כו':

<p>מיד קמו כל החברים ששמעו את הדברים הללו, ונשקו אותו על ראשו, ואמרו, אלו לא באנו לעולם אלא לשמוע את זה, דיינו, שודאי הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא משתנים זה מזה. אבל לאחרים משתנה ומסתתר בכמה לבושים ובכמה כסויים ובכמה קליפות, ולכן אמר שלמה עליו השלום "אל גנת אגוז ירדתי", שהוא היה יודע את כל הקליפות, ולכן לא השאיר אפילו מיני כשוף שלא ידע, משום שידע (לדעת) את הקליפות, והרועה הנאמן ישבר את כל הקליפות, ומוציא משם המח, שהוא יהו"ה, לארבעת צדי האגוז (שהם תהו ובהו וחשך ותהום), ומפרנס ממנו את אותה חולה, שהיא אדנ"י, שבקליפות הללו שבאגוז, שהם תהו ובהו וחשך ותהום. אמר "אסתירה פני מהם".</p>	<p>מיד קמו כל החברים ששמעו את הדברים הללו, ונשקו אותו על ראשו, ואמרו, אלו לא באנו לעולם אלא לשמוע את זה, דיינו, שודאי הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא משתנים זה מזה. אבל לאחרים משתנה ומסתתר בכמה לבושים ובכמה כסויים ובכמה קליפות, ולכן אמר שלמה עליו השלום "אל גנת אגוז ירדתי", שהוא היה יודע את כל הקליפות, ולכן לא השאיר אפילו מיני כשוף שלא ידע, משום שידע (לדעת) את הקליפות, והרועה הנאמן ישבר את כל הקליפות, ומוציא משם המח, שהוא יהו"ה, לארבעת צדי האגוז (שהם תהו ובהו וחשך ותהום), ומפרנס ממנו את אותה חולה, שהיא אדנ"י, שבקליפות הללו שבאגוז, שהם תהו ובהו וחשך ותהום. אמר "אסתירה פני מהם".</p>
--	--

דודאי קב"ה ושכינתא כו' - כמ"ש בסתרי אותיות פרשת בראשית (ד ע"ג ד ע"ב)⁴² ואי תימא אי הכי ה' בתראה דקאמרן איהי כו' דהא לא משמשי בה אלא אינון שמהן עילאין ולאן {עט ע"ד} - מאיר התיקון -

³⁷ עי' לעיל טז ע"א שהמט"ט הוא שורש הכינויים.

³⁸ עי' מלואים אות (יג).

³⁹ עי' לעיל ד ע"ב: עשר ספירות דאצילות מלכא בהון איהו וגרמיהון חד בהון אינון וחייוי חד בהון מה דלאו הכי בעשר ספירות דבריא.

⁴⁰ עי' לעיל סז ע"ב.

⁴¹ עי' זהר (ח"א רכג ע"ב): ובגין דשלמה מלכא כו' ועל דא אשתדל למידע בידיעתא דרוחין ושדין כו', ושם (רכג ע"א) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים, ועי"ש (יט ע"ב) שלמה מלכא כד נחית לעומקא דאגוזא כו', וח"ב (ק"ב ע"ב) בכל יומא הוה אקדים שלמה בצפרא והוה שוי אנפוי לסטר מזרח וחמי מה דחמי. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"א סי' ב, ג, ו.

⁴² ז"ל: ואי תימא אי הכי האי ה' בתראה דקאמרן איהי קליפה בתראה לגבי אלן לאו הכי קליפה איהי לגבי אלן עילאין אבל לגבי אינון כינויין לאו דהא לא משתמשי בה אלא אינון שמהן עילאין ולאן אינון כינויין.

אלא כד איהי סלקא לאתעטרא לעילא ולאתאחדא ברזא דימינא ושמאלא כל הני רתיכין דאינון כינויין כלהו סחרין לה וחפיין עלה סחרנהא כבעלה לאתתא דפריש גדפיה עלהא הכי אינון פרישי' גדפין דבעלה עלהא וחפיין לה בכל סטרא ואיהי משמשא בבעלה וסימנא דא (יחזקאל ט"ז ח) ואפרוש כנפי עליך (רות ג' ט) ופרשת כנפיך על אמתך.

ובג"כ אינון לגו ואינון לבר ואיהו לברו קיימא לבר מה דאיהו לבר קיימא לגו וכלא שפיר איהו זכאה חולקיהון דאינון דידעין למיזל באורה מישר דלא יטעין לימינא ושמאלא כמה דאוקימנא כי ישרים דרכי ה' (הושע י"ד י).

תרגום: ואם תאמר אם כך הה' האחרונה הזו שאמרנו היא קלפה אחרונה לאלו לא כך היא קלפה לעליונים הללו אבל לאותם הכנויים לא שהרי לא משתמשים בה אלא אותם השמות העליונים ולא אותם הכנויים.

אלא כשהיא עולה להתעטר למעלה ולהאחז בסוד הימין והשמאל כל המרכבות הללו שהן כנויים

כינויין כו', ע"ש בארוכה: **ורעיא מהימנא איהו יתבר כו' - כמ"ש ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך** (ישעיה ל ט), הנה זה אלהינו⁴³ קוינו לו (שם כה ט), **דבזמנא ההוא** (יחזקאל לו כה) **וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל כו', ביום ההוא יבוקש חטאת כו' ולא תמצאנה כו'** (ירמיה נ ט), כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, פנים בפנים דבר ה' עמכם: **לארבע סטרי דאגוזא - דאגוזא עביד לארבע סטרין, כעין ד' חיות, ד' אתון דהוי"ה, וסובב ד' קליפין: קליפה ירוקא, תהו. והאבנא, בהו. וקליפה דקה, שבו חושך. וחללא דאגוזא, תהום. והוא גלות הזה, כמ"ש (סנהדרין צו ע"ב) מקרא זה יורד ונוקב עד תהום כו', וכמ"ש תהום זו מלכות הרביעית⁴⁵. וכשם שתהום אין לו סוף, כך כו'. ומתוכו, ורוח אלהים כו', רוחו של משיח, רעיא מהימנא⁴⁶, מ"ה ש"היה ה"וא⁴⁷ שיהיה כו', מוחא דאגוזא יתגלה:**

<p>ואית שנויין אחרנין לטב לכל חד כפום עובדיה [עב ע"א] זמנין אתגליא לון בדמות אריה הה"ד (עמוס ג &) אריה שאג מי לא יירא זמנין בדיוקנא דשור הה"ד (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו וזמנין בדיוקנא דנשר הה"ד (שם לב יא) כנשר יעיר קנו וזמנין בדיוקנא דאדם סבא⁴⁸ כמה דאתדמיא לאלין דאמרי זה אלי ואנוהו דאיהו הוה אתדמיין לון בדמות סבא ואתמר בהו (נ"א ביה) ויניקו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור אבל לאלין דתליין מניה ומשכינתיה לא אשתני לעולם:</p>

אותן, מי פרנסך, ואמרו בחור אחד כו⁵⁰: אבל לאלין דתליין כו' - כמ"ש למטה, אבל לגבי משה כו':

<p>ואינן תמורות⁵¹ אינן רוא דיבום דאתמר בה ביבמה על הגאולה ועל התמורה⁵² לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו. באותה נעל שנתן לרעהו יש תמורה ושנוי רצון, ושם צריך שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה, "לקיים כל דבר", נעל הוא גוף.</p>	<p>ואינן תמורות אינן כו' בההוא נעל כו' - דנעל הוא מט"ט, תופר מנעלים⁵³, נעל וסנדל⁵⁴, וביה רזא דגלגולים, דביה סובב סובב הולך הרוח, וכמ"ש בתז"ח (סו ע"ב מא ע"ד) בראשית כו' ואית חנוך כו' וכל מלאכין דממנן כו'⁵⁵, וש"מ הרבה, וביה אינן כל שינויין, כמ"ש בתיקון ס"ח וביה אשתנו כל כו', (ולקמן עד ע"א (טז ע"ב)) וכד איהו לתתא כו' ושם ואתפשט קב"ה מכל כנויין ומרכבות דמט"ט כו') וביה כל התמורות הנ"ל, {פ ע"א} כוזו כו' ושאר כל התמורות, כידוע בהרבה מקומות. ולכן כותבין מחוץ למזוזה. וכן שדי דהוא מט"ט כידוע (זהר ח"ג רטו ע"ב), ובו</p>
--	--

ואינן תמורות אינן כו' בההוא נעל כו' - דנעל הוא מט"ט, תופר מנעלים⁵³, נעל וסנדל⁵⁴, וביה רזא דגלגולים, דביה סובב סובב הולך הרוח, וכמ"ש בתז"ח (סו ע"ב מא ע"ד) בראשית כו' ואית חנוך כו' וכל מלאכין דממנן כו'⁵⁵, וש"מ הרבה, וביה אינן כל שינויין, כמ"ש בתיקון ס"ח וביה אשתנו כל כו', (ולקמן עד ע"א (טז ע"ב)) וכד איהו לתתא כו' ושם ואתפשט קב"ה מכל כנויין ומרכבות דמט"ט כו') וביה כל התמורות הנ"ל, {פ ע"א} כוזו כו' ושאר כל התמורות, כידוע בהרבה מקומות. ולכן כותבין מחוץ למזוזה. וכן שדי דהוא מט"ט כידוע (זהר ח"ג רטו ע"ב), ובו

- מאיר התיקון -

50 ז"ל:

51 עי' דע"ה ח"א נג ע"א: והנה עד"ז להבדיל בכמה הבדלות הוא ענין הנאמר במט"ט כי שמי בקרבו ומתלבש בו השם הויה, עכ"ז הנה עיקרו הוא לעולם רק מלאך לבד ואינו אלהות כלל. כי השם הויה, הגם שמתלבש בו, עכ"ז אינו מתייחד עמו להעשות חד עמו ח"ו, ע"ד שהוא באצילות. ולכן נאמר, אל תמר בו, אל תמירוני בו, ואל תעשוני תמורתו (וכמ"ש בשמו"ר פ' ל"ב סי' ד', וכן בסנהדרין לח ע"ב) כי הנה התלבשות השם הויה כאשר מתלבש בו הוא נקרא בשם תמורה.

52 ענין התמורות הנה הוא בהמלכות וכמ"ש בתיקונים (תיקון כא דף סז ע"ב) ועל התמורה דא שכינתא תתאה (מלכות) דאיהי תמורה בההוא דאתמר ביה אל תמירני בו, ואינן ה' ה' שהם בינה ומלכות, והם הגאולה והתמורה (כסא מלך שם), וע' עוד שם בתיקון כ"ו (דף עט סע"ב) וכן הוא ברע"מ (פרשת תצא דף רפא ע"א), על התמורה שכינתא תתאה באן אתר אתתמרת בעולימא דילה מט"ט כו' ע"ש⁵², וע' בפרדס שער אבי"ע (פרק ד) ובשער הצירוף (פרק ה). אך מה שנוגע לענינינו הוא מ"ש בס' קהלת יעקב ערך תמורה, שענין מה שהמלכות נקרא תמורה משום כי היא סוד (בראשית ג כד) להטת החרב המתהפכת (וכמ"ש בפ' וארא דף כז סע"ב), כי היא מתהפכת מרחמי לדינא ומדינא לרחמי כפי קבלתה מלמעלה, וכולא בידה מסירין, וכמ"ש בפ' בשלח (דף נא ע"א) אפקיד מלכא בידהא כל זיינין דיליה כל אינן מארי מגיחי קרבא כל אינן אבנין יקירין דמלכא כל גנזיאי דמלכא כו' כו' ע"ש, וכן בפ' אחרי מות (עד סע"א). והנה ממנה הוא כל התמורות, החיים והמות, העושר והעוני, השלום ומלחמה, וכן כולם, כי כל הו"ק חג"ת נה"י שהם שורש דריבוי נגד היפך כנ"ל הם כולם משתמשים בה, כי היא קודם לכל ואחרון לכל כנ"ל ענ"ב, ובה ועל ידה מוציא כל א' את כחו לפועל, שממנה הוא כל הריבויים והנגדיים וההפכים אשר בהב"ע, כי היא ראשית לנבראים שכולם הם צבאיה, ועל ידה נעשית הכל. וכן אח"כ יחזרו הכל אליה וישבו כולם על ידה לאחדותם ולשרשם הראשון, וייתחדו גם כל הו"ק כולם ג"כ על ידה משום שהיא שורש הכל וסבת הכל ותכלית הכל (כללים ח"א עא ע"ג).

53 עי' ספר הליקוטים (פרשת בראשית ג): ומ"ש חז"ל חנוך תופר מנעלים היה, ר"ל, היה תופר הנרתק של החמה שהוא השמש, ר"ל היה קושר הדינים וכובש אותם וממתקם, ומפני זה זכה ולקח הזיהרא של אדה"ר, ולקח אותו אלהים, והבן זה.

ועי' ספר הליקוטים (פרשת נח א'): חטא אדה"ר גרם שנתפתח מסך זה, ונהנו משם החיצונים מאור הקדושה. וז"ש ז"ל חנוך תופר מנעלים היה, שסתם מה שפתח אדה"ר וכיסה האור של הבריאה. ועי' לקמן פו ע"ג ד"ה והאי.

54 סנדל מרמז לסנדלפון שהוא בחי' הנוק' של מט"ט עי' ע"ח שער מו פרק ז, ועי' לעיל סז ע"ד.
55 עי' מלואים אות.

מסתתר ביומא דחול ובגלותא⁵⁶, ונאמר אל תמר בו אל תמירנו בו (סנהדרין לה ע"ב לעיל ט זע"ב)⁵⁷ (ואמר ברזא דיבום, דגם יבום נזכר כאן, כמ"ש בז"ח רות (סז ע"א & ונתן לרעהו זו מצות יבום): **ותמן צריך כו' - בג' גלגולים, כמש"ל (עא ע"א &) וע"ל (קו ע"א &) בארוכה, ואלו הג' הן בתמורות כמש"ל (כד ע"א &⁵⁸) לבר מאתרי' אשתני כו' שנוי השם דא מצפ"ץ כו': שינוי מקום כו' לקיים כל דבר - ר"ל, כל דבר אינהו ג' נר"ץ בג' הנ"ל, ועל האי גופא אמר שלף איש נעלו:**

<p>ואמאי בחליצת נעל דנתן לרעהו אית תמורה וישנוי אמר סבא⁵⁹ חדא רבי רבי לא תימא הכי אלא אמאי חליצה בנעל אלא איהו קליפה לאתשמרא בה לאשתזבא מיניה ולא אשתמודע לגבי מקטרגין דיליה בחליצה דנעל חליץ ליה י"ה ובגין דא (רות ד ז) שלף איש נעלו ונתן לרעהו נעל ו' (גן נעל⁶⁰) (שיה"ש ד יב) דאיהו בן י"ה לאעלא בין ו"ה ודא איהו חליץ י"ה:</p>	<p>ולמה בחליצת נעל שנתן לרעהו יש תמורה וישנוי. אמר זקן אחד, רבי רבי, אל תאמר כך, אלא למה חליצה בנעל, אלא היא הקליפה, להסתתר בה, להנצל ממנו, ולא נודע אל המקטרגים שלו. בחליצה של נעל, חולץ לו י"ה, ולכן "שלף איש נעלו ונתן לרעהו", נעל ו', (גן נעל), שהוא בן י"ה, להכנס בין ו"ה, וזהו חליץ י"ה.</p>
---	--

אמר סבא ר' ר' לא תימא הכי אלא כו' - דהוא אוקים חליצה בנעל, להורות על גלגולא במט"ט. אלא רזא דיבום הוא זה, כמ"ש לקמן ורזא דחליצה כמו שמפרש והולך, **אלא איהו קליפה כו'**, ר"ל דאסתתר במט"ט, נעל, מן הקליפות, דנעל הוא השמירה מקליפות כידוע, ושם משנה פניו דלא ישתמודעין ליה, כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (ריז ע"ב) ע"ש⁶¹: **חליץ לוי כו' - ר"ל, לאעלא לוי בזרע אב ואם בעוה"ז, שהן י"ה, והוא ו', בן י"ה, וז"ש דאיהו בן י"ה כו': נעל ו' ג"ץ נעול - מביא ראייה דו' בנעל, דכתיב נעול בו', והוא גן סדרים דאורייתא⁶², וכן גל נעול, דנעשה מגל גל גלגול, כמש"ל תיקון ס"ט :**

<p>ומשה אתמר ביה (שמות ג ה) של נעלך מעל רגלך דא בהפוכא דאחרנין דלא צריך לאתחזיא קדם שכינתא בקליפה ורזא דמלה כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק"ם ולגבי אבהן לא אתחזיא אלא בנעלים הה"ד (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב אבל לגבי משה בלא כסויה כלל ורזא דמלה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י ושמי ה' לא נודעתי להם ומשה אתמר ביה ואמרו ל"י מ"ה שמ"ו מ"ה אומר אליהם:</p>	<p>ובמשה נאמר "של נעליך מעל רגליך", זה בהפך של אחרים, שלא צריך להראות לפני השכינה עם קליפה. וסוד הדבר "כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק". ולאבות לא נראה אלא בנעלים, זהו שנאמר "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב". אבל למשה בלי כסוי כלל. וסוד הדבר "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י ושמי יהו"ה לא נודעתי להם", ובמשה נאמר "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם".</p>
---	--

מה יפו פעמיך כו' - שהוא שלש פעמים דג' אבות, וכמ"ש בריש חגיגה מה יפו פעמיך בשעה שעולין לרגל כו'. וז"ש למטה באל שדי, שדי כנ"ל, ושמי ה' לא כו', דאסתתר ביה כנ"ל:

- מאיר התיקון -

⁵⁶ כנ"ל מט ע"ב ד"ה אבל נשמתא - בכל יום המוסף, יש לו לאדם נשמה יתירה, והיא המוסף תוספת נשמה, והוא מבינה. דבחול משכינה תתאה. והכלל, כי הנשמה לפי התפלה והנשמה יתירה שנתוסף רוח הקודש.

⁵⁷ ז"ל: אמר ליה זהו מטטרון ששמו כשם רבו דכתיב כי שמי בקרבו אי הכי ניפלחו ליה כתיב אל תמר בו אל תמירני בו אם כן לא ישא לפשעכם למה לי אמר ליה הימנותא בידן דאפילו בפרוונקא נמי לא. עי' לקמן קיז ע"ג ד"ה שינוי.

⁵⁸ קד ע"א והוא לקמן קיז ע"ב (לש"ו)

⁵⁹ עי' לעיל הערה.

⁶⁰ גן נעול (גר"ח).

⁶¹ עי' מלואים אות.

⁶² עי' לקמן פ ע"ב.

⁶³ עי' זהר ח"ג רכז ע"א.

<p>ועוד אמאי צריך חליצה בנעל דאשה⁶⁴ בגין דמאן דימות בלא בר איהו קשור ברגליה דיבם ורזא דמלה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (בראשית נ טו) ובגין דלא ימית ליה הויא דאיהו כרוך על עקבו צריך לחלוץ לגבי נעל דאתתא⁶⁵ ואתפטר ההוא הויא מניה:</p>	<p>ועוד למה צריך חליצה בנעל אשה, משום שמי שימות בלי בן, הוא קשור ברגל היבם. וסוד הדבר "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב". וכדי שלא ימית אותו הנחש שהוא כרוך על עקבו, צריך לחלוץ לגבי נעל של אשה, ונפטר ממנו אותו הנחש.</p>
--	---

***בנעל דאשה** - צ"ל מאשה, וכן לקמן, נעל דאתתא, צ"ל מאתתא: איהו קשור ברגליה כו' ואתה כו' - הענין, שעקב הוא נוק' (זהר ח"ג רסו ע"ב), וכשמת בלא בניס הוא נחית לעקב דאחיו, בנוק' דשם, דבכל עקב דאדם שם נוק' דנר"ן דיליה, ולכן ואתה כו' כמו שמפרש והולך ונחית שם, וכמ"ש בפ' משפטים (קא ע"א קיא ע"א)⁶⁶ ע"ש בארוכה: **ובגין דלא כו'** - דרגליה יורדות כו', ושם המיתה, ע"כ צריך לחלוץ כו', דהיה מזומן ליתן לאשה ביבום. { פ ע"ב } ועתה נוטלת אותו בנעל ממנו, לאסתרא ליה בנעל מט"ט, רזא דדכורא⁶⁷. ושם ישופך ראש דכורא, ועקב רזא דיעקב נוק', וראש רזא דישראל, דכורא. ונשאר שם יל"ל⁶⁸, י' האחרון בעקב, נוק' בהוד, וי' הראשון בנצח, דשם דכורא ושם ישראל, ול' הן חג"ת, ועמ"ש כמ"א בארוכה, וז"ש וכולא על ההיא כו' (ור"ל דעקב נר"י דבי"ע, אד"נ, ושם שולטין. אבל י', נוק' דאצילות, זיהרא עילאה (זהר ח"א כט ע"א מ ע"ב)⁶⁹ דאשתאר בלעדה, ולכן נאמר לא טוב כו', שאם יחטא ישאר לבדו בלא נוק', לכן אעשה עזר, דבי"ע), ר"ל נוק' וטפה דאיהי יו"ד, הוא נקודה, אות ברית דחטא ביה אדה"ר במחשבה, והוא מחשבה דא, והיא יו"ד מן אדנ"י. וכן מן הוי"ה בהיפוכא, שהוא בה, וכמ"ש בתיקון ס"ט (קה קיה ע"ב) **במחשבה איהי יו"ד כו'**, וע"ש (קי ע"א &) **ועוד כי שת לי אלהים זרע כו' ואשתאר יעקב עקב כו', ודא יו"ד מן אדנ"י, ואיהי יו"ד כו'**, ע"ש, וז"ש טפה בוכרא, שמחשבה הוא בוכרא, וטפה בוכרא דילה קין, דפגם בו, דהוי מס"א, זוהמא דעירב⁷⁰, והוא הוי בכור, ולפיכך היה עשו בכור במקומו, עד דזבין מעשו דהוא ס"א, וזהו ויעקבני, דנטיל ההיא עקב מניה:

Commented [YL6]:
ודק במ"מ כמה נצרך?

Commented [YL7]: ?

מאיר התיקון -

⁶⁴ מלפסה (גר"ח).

⁶⁵ מלפתח (גר"ח).

⁶⁶ עי' מלואים אות (יד).

⁶⁷ מט"ט הוא הדוכרא של הסנדלפון עי' לעיל סז ע"ד.

⁶⁸ עי' זהר ח"א קח ע"ב שזה יוצא מהשם ע"ב של ויסא ויבא ויט, ועי' יהל אור ח"א כז ע"ג: **ראש דא כו'**. וז"ס ישראל ויעקב, [זו"נ ראש ועקב], והנשארות הוא שם יל"י שמוציא ניצוצין מנחש, בסוד נ' שערי בינה, עלמא דחירו דבה נפקין כו'.

עי' ליקוטי הגר"א קב ע"ב: שם יל"י דאפיק ניצוצין הוא התפשטות עלמא דחירו בג' תרעין דילה עד הוד. והנה ג' גבורות הם ממותקים לכן הם מחוברים אבל ב' גבורות מ"ן אינם ממותקים עד ששוחקים לצדיקים כו' לכן ל' של חג"ת מחובר אבל י"י של נו"ה מ"ן ששם הוא כ"א לבדו והוא בסוד שבא סגול. ועי"ש בבאר יצחק.

⁶⁹ עי' שער הגלגולים (הק' ז): והנה בפעם הביאה הראשונה, שיבואו בעולם, יקראו נשמה חדשה בצד מה כנוכר, והוא, כי גם היא בפעם זו הראשונה, יכול להשיג כפי מעשיו, נפש דעשיה, ורוח דיצירה, ונשמה דבריאה, ונפש דאצילות, ולא יותר מזה. כנשמה החדשה האמתית, שיכולה להשיג עד נשמה לנשמה דאצילות כנז"ל. וזהו הפרש אחד, שיש בין מדרגה הראשונה, לזו השניה. והטעם הוא, לפי שנודע, כי כשחטא אדם הראשון, נסתלקה ממנו זיהרא עילאה, כנוכר בזוהר בס"ת פרשת קדושים דפ"ג ע"א, והיא בחי' נרנ"ח מעולם האצילות, כי כל זה נקרא זיהרא עילאה, ואלו לא ירדו לקליפות ח"ו, כנודע שאין קליפות רק בג' עולמות ב"ע. אבל נסתלקו למעלה למקומם. ומכל חלקי האצילות הנקרא זיהרא עילאה, לא נשאר בו רק נפש דאצילות בלבד. ולכן גם עתה כשיבאו הניצוצות שהיו כלולות בקין והבל, ויבאו עתה לעולם בפעם הא', יכולים להשיג ע"י מעשיהם עד נפש דאצילות ולא יותר, כפי מה שהיה להם בתחלה בלבד. אבל הנשמות החדשות לגמרי של המדרגה הראשונה, יכולות בפעם א' להשיג מסוף העשיה עד רום האצילות הנקרא זיהרא עילאה כלה. והרי זה יתרון אחד של ניצוצות המדרגה הא' על המדרגה הב' { }.

⁷⁰ עי' גמ' ע"ז כב ע"ב: דאמר מר חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן דאמר רבי יוחנן בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא אי הכי ישראל נמי ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן עובדי כוכבים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן.

<p>ובלא על ההיא טפה דאיהי י' דפרח מן יעקב לאתריה ויעקב בגין דא קנה מניה בכרותא לאחזרא י' לאתריה דאיהי טפה בוכרא דבה האב אדם ופרח מניה ואשתאר יחיד בלא עזר ובגין דא אמר למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני ובגין דא אייתי ליה קודשא בריך הוא תלת זמנין לאדם קדמאה בגלגולא הה"ד (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר ודא איהו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה:</p>	<p>והכל על אותה טפה, שהיא י' שפרחה מיעקב למקומו. ויעקב בגלל זה קנה ממנו את הבכורה, להחזיר י' למקומה, שהיא טפה בכורה, שבה חטא אדם, ופרחה ממנו, ונשאר יחיד בלי עזר. ולכן אמר "למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני". ולכן הביא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון שלש פעמים בגלגול, זהו שנאמר "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר", וזהו שנוי מקום, ושנוי השם, ושנוי מעשה.</p>
---	--

ואשתאר יחיד כו' - כמ"ש בספד"צ (כט ע"א) דנחית בתרין רוחין וכד חאב אתפשט⁷¹, נפש ההיא, נוק' מניה: ובג"ד כו' - ר"ל, בשביל הטפה, וז"ש ועל ההיא טפה כו', ר"ל פעמיך הוא בעקב, והוא בג' אבהן, ג' פעמים כנ"ל:

<p>ועל ההיא טפה אתמר בה (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב ואתדבקת ביעקב ואפיקת מניה תרין עשר שבטין הה"ד שבטי י"ה עדות לישראל⁷² דאתמר ביה אדם ישראל ובהוא זמנא רווח יעקב מה דאביד דאיהי י' מיעקב הה"ד לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל:</p>	<p>ועל אותה טפה נאמר בה "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", ונדבקה ביעקב, והוציאה ממנו שנים עשר שבטים, זהו שנאמר "שבטי י"ה עדות לישראל" שנאמר בו אדם ישראל, ובאותו זמן הרויח יעקב מה שאבד, שהוא י' מיעקב, זהו שנאמר "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל".</p>
---	--

***לישראל דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה - כצ"ל, וע"ל (קה ע"ב &) ואמר י"ב שבטין דהוא מזל שע"ה, והן י"ב שעות, כמש"ל (קה ע"א &) ע"ש בארוכה:**

<p>באברהם שזיב מסם מות⁷³ חובא דאדם גיהנם נחש אשת זנונים דאתמר ביה לא תנאף ביצחק שזיב מאל אחר דאתמר ביה לא תרצה ביעקב אשכח אתר לינקא (נ"א לנקאה) בנוי ודא שנוי מקום ולית חר מיניהו דלא אתכליל בתלתא לקיימא (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר:</p>	<p>באברהם הציל מסם המות, חטאו של אדם, גיהנם, נחש אשת זנונים, שנאמר בה "לא תנאף". ביצחק הציל מאל אחר, שנאמר בו "לא תרצה". ביעקב מצא מקום להיניק (לנקות) בנוי, וזה שנוי מקום. ואין אחד מהם שלא נכלל בשלשה, לקיים "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר".</p>
--	--

באברהם שזיב כו' - דנחית למצרים, מקום הערוה, להצטרף שם, ונפיק ישמעאל: ביצחק כו' - בעקידה, ונפיק עשו, וע"ל תיקון ל"ז מש"ש:

<p>קם סבא⁷⁴ ואמר רבי רבי במאי אוקימתא סוד יבום וחליצה דהא ברירא דמלה שמענא אמר ליה מה דשמעת אימא אמר ודאי ברזא דיבום אשכח אתרא ההיא נשמתא ערשילאה הה"ד (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית ודא נפש דאתיא בגלגול זמנא</p>	<p>קם זקן ואמר, רבי רבי במה העמדת את הסוד של יבום וחליצה, שהרי ברור הדבר שמעתי. אמר לו, מה ששמעת אמור. אמר ודאי בסוד היבום מצאה מקום, אותה הנשמה הערומה, זהו שנאמר "גם צפור מצאה בית", וזו הנפש שבאה בגלגול פעם</p>
---	---

– מאיר התיקון –

⁷¹ ז"ל: כד נחת אדם דלתתא בדיוקנא עלאה, אשתכחו תרין רוחין מתרין סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם, דימינא נשמתא קדישא, דשמאלא נפש חיה, חב אדם אתפשט שמאלא ואתפשטו אינון בלא גופא

⁷² דלתתמר זיה ישראל עלה צמחשבה (נוסף צגר"א), וז"ע אס דלתתמר זיה אדם ישראל נמחק*##.

⁷³ עי' לעיל עח ע"א: סם המות סם דאל אחר דאיהו סמא"ל.

⁷⁴ עי' לעיל הערה.

<p>קדמאה ודרור קן לה (שם) דא רוחא⁷⁵ דאתיא בגלגולא זמנא תניינא אשר שתה אפרוחיה (שם) דא נשמתא⁷⁶ דאתיא בגלגולא זמנא תליתאה ומינה נפקין אפרוחין דאינון בנין וברזא דיבום כלהו תלת נחתין בבת אחת הה"ד (איוב לד יד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו [עב ע"ב] אליו יאסוף לבו דתמן נפש רוח בכנפי ריאה נשמתא במוחא⁷⁷ וכלהו חד בקטורא הדא:</p>	<p>ראשונה. "ודרור קן לה" זו רוח, שבאה בגלגול פעם שניה. "אשר שתה אפרוחיה", זו נשמה שבאה בגלגול פעם שלישית, וממנה יוצאים אפרוחים שהם בנים. ובסוד היבום, כל השלש יורדים בבת אחת, זהו שנאמר "אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף", לבו ששם הנפש, הרוח בכנפי ריאה, הנשמה במח. וכולם אחד, בקשר אחד.</p>
---	--

*ודרור קן לה דא נשמתא דאתיא כו' אשר שתה אפרוחיה דא רוחא כו' - כצ"ל ואפרוחים⁷⁸ ע"פ פנחס (רנד ע"א)⁷⁹ וש"מ: לבו דתמן נפש רוח כו' - ע"ל תיקון כ"ה (סט ע"א &):

<p>אבל חליצה איהי שובת ההיא נשמתא ורוחא ונפשא דאינון קטירין בתלת קשורין דהויא ורזא דמלה נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו קם רבי שמעון כדי לנשקא ליה פרח מיד ולא אתחזי:</p>	<p>אבל החליצה היא מצילה אותה נשמה ורוח ונפש, שהם קשורים בשלשה קשרים של הנחש. וסוד הדבר "נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו". קם רבי שמעון כדי לנשק אותו, פרח מיד ולא נראה.</p>
---	---

(תקון כ"ז⁸⁰ וכ"ח⁸¹ נלפסו בהקדמה כי קס ביתס)

תקונא עשרין ותשע

<p>בראשית ביה תלת פקודין חד יראת יהו"ה כגוונא דא בראשיית יר"א בש"ת והא אוקמוהו תנינא ברית כגוונא דא (פ ע"ב) בראשית בריית א"ש תליתאה שבת כגוונא דא שב"ת יר"א:</p>	<p>"בראשית" בו שלש מצוות: האחת, יראת יהו"ה, כדוגמא זה, בראשית יר"א בש"ת, והרי פרשוהו. השניה, ברית, כדוגמא זה, בראשית, ברית א"ש. שלישית, שבת, כדוגמא זה, שב"ת יר"א.</p>
--	--

תיקון כ"ט בראשית כו' והא {פ ע"ג} אוקמוהו - כמ"ש (נדרים כ ע"א) למען תהיה יראת כו' זו הבושה. והתלת פיקודין הן כלל הג' דרגין מלמעלה למטה (וכמ"ש למטה, דיראה כוללת חב"ד, ובריש תיקון ל דא נקודה כו' ודא יראה כו'): ברית אש - כמ"ש (י ע"א &) ובתיקון כ"ב: שבת ירא - שנאמר את שבתותי כו' ומקדשי תיראו, ואמר בפרשת בראשית (ו ע"א)⁸² תיראו דא נקודה - מאיר התיקון -

⁷⁵ נשמתא (גר"א).

⁷⁶ רוחא (גר"א).

⁷⁷ עי' לעיל בגר"א עח סוף ע"א (הקדו"ש קה ע"ד).

⁷⁸ עי' לעיל תיקון ו' כד סוף ע"ב.

⁷⁹ ז"ל: וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין לתתא בההוא דרגא דאתאחד בהו באינון שבע שבתות (ס"א באינון שבע שבתות וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין דלעילא בההוא דרגא לתתא דאתאחד באינון שבע שבתות) ואי תימא והא שיתא אינון ולא יתיר אלא כדין אימא יתבא על אפרוחין ואשתכחת רביעא עליהו ואנו [מפרחין לה ונטלין אינון שית בנין בהאי דרגא דלתתא לקיימא דכתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו'].

תרגום: ואז מושך הקדוש ברוך הוא המשכה של שבע מדרגות למטה באותה מדרגה שמתאחדת בהן באלו שבע שבתות, (באותן שבע שבתות, ואז מושך הקדוש ברוך הוא המשכה של שבע מדרגות שלמעלה באותה מדרגה שלמטה שמתאחדת באלו שבע שבתות). ואם תאמר, והרי שש הן ולא יותר, אלא אז אמא יושבת על האפרוחים ונמצאת רובצת עליהם, ואנו משלחים אותה ולוקחים אלו הששה בנים בזו המדרגה שלמטה, לקיים שנאמר "שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו'".

⁸⁰ עי' לעיל יג ע"ב.

⁸¹ יד ע"א.

⁸² עי' מלואים אות (טו).

דאמצעיתא כו', וזהו שבת ירא, שהן שבתותי ומקדשי, חו"ב, נקודה ועיגולא דשבת דלא מתפחדין. אבל בתיקון כ"ד מפרש שבת ירא שבת וברית דשקולין כחדא, וע' אנפין:

Commented [YL8]: א

ולי ריבוע ועיגולא

Commented [YL9]:

<p>פקודא קדמאה יראת ה' עליה אתמר (ישעיה לג ו) יראת ה' היא אוצרו ועוד אתמר בה יראת ה' ראשית דעת (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת ה' ובודאי מאן דלית ביה דחילו דאיהו אוצר לית תמן חכמה אוצרא דהאי חכמה איהי ב' ובתקונא אחרא בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה⁸³ עליה אתמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) גן איהו אורייתא דבכתב דאיהו גין סדרים דאורייתא גל איהו אורייתא דבעל פה ותרוייהו ב' מבראשית מעין חתום דא ראשית נקודא בהיכליה:</p>	<p>מצוה ראשונה יראת יהו"ה, עליה נאמר "יראת יהו"ה היא אוצרו". ועוד נאמר בה "יראת יהו"ה ראשית דעת", "ראשית חכמה יראת יהו"ה". ובודאי מי שאין בו יראה, שהיא אוצר, אין שם חכמה. האוצר של החכמה הזו היא ב', ובתקון אחר, בראשית, ב' ראשית, נקודה בהיכלו. עליה נאמר "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום". הגן הוא תורה שבכתב, שהוא גין סדרים של התורה. גל הוא תורה שבעל פה. ושניהם ב' מבראשית, מעין חתום, זו ראשית נקודה בהיכלו.</p>
---	---

פקודא כו' - חשיב כאן ג' דרגין ששרויין על היראה, שהן כח"ב, ד' אותיות אדנ"י, איין⁸⁴ ד', שד' הוא היראה, דלת להן, כמ"ש בפרשת בראשית (ז ע"ב)⁸⁵ בראשית ר"א⁸⁶ פתח כו', ע"ש. ואוצר היא בינה, וז"ש אוצר' דהאי חכמה איהי ב', ובתיקונא אחרא כו': גן איהו כו' גל איהו כו' ותרוייהו כו' - שב' הוא אהי"ה אדנ"י, היכלין ליי"ה⁸⁷, והן תורה שבכתב ובע"פ, והוא אלהים. וכן גן גל גימ' ב' שמות הנ"ל ואלהים, והוא ב' דבראשית כמ"ש ל בתיקון כ"ד ע"ש: מעין כו' - ופירושו דקרא גל גן נעול אחותי כלה, והוא ב', ובתוכו מעין, נקודה⁸⁸, ראשית, חתום ברא"ו, והוא ו' אותיות דבראשית, וחתומת הוא"ו הוא דעת דסתים בגוה⁸⁹ קודם דאתפשט, כמ"ש בריש תיקון ה' (כ ע"ב) ע"ש:

Commented [YL10]:

??

<p>ובמאי איהו חתום באות ו' ואתעבידת ב' עם חתימו דו' ס' מה דהוה ב' אתעבידת ס' יין סתום וחתום יינא דאורייתא סתים וחתים דלא יעול נוכראה תמן ודא יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית ולא למגנא תקינו מארי מתניתין חתימת יין דלא יתנסך ויתערב בסמרא אחרא ועל האי יין אתמר לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום כ"ן ודאי יי"ן שבעין אנפין דאורייתא⁹⁰ ועלייהו אתמר (תהלים כה יד) סוד ה' ליראי:</p>	<p>ובמה הוא חתום, באות ו', ונעשית ב' עם החתימה של ו', ס, מה שהיה ב' נעשתה ס. יין סתום וחתום, יינה של תורה, סתום וחתום שלא יכנס נכרי לשם, וזה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. ולא לחינם תקנו בעלי המשנה חתימת יין, שלא יתנסך ויתערב בצד האחר. ועל היין הזה נאמר "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום". כ"ן ודאי, יי"ן שבעים הפנים של התורה, ועליהם נאמר "סוד יהו"ה ליראי".</p>
--	---

– מאיר התיקון –

⁸³ עי' מלואים אות.

⁸⁴ עי' לעיל ז ע"א: אתפשט נהוריה על י' מן אדנ"י מתתא לעילא עד אין סוף דאתרמיז באדנ"י א"ן,

ועי' לקמן קמח ע"ב, וז"ל א"ן א' כתר עלאה י' חכמה ו' בינה

⁸⁵ עי' מלואים אות (ו).

⁸⁶ ז"ל ר"ח.

⁸⁷ עי' לעיל עא ע"א ושם ד"ה ב' תרין, ועי' לעיל עט ע"ב.

⁸⁸ עי' מלואים אות (ז).

⁸⁹ עי' ספד"צ יד ע"ב: לישן ממלל רברבן לישן דא סתים בין י"ה. ועיי"ש בבהגר"א יד ע"ד: לישן

ממלל רברבן לישן דא סתים בין י"ה - מפרש מהו הדעת, ואמר הלשון של א"א, כנ"ל (יג ע"ד וענין רצוא) ששורש חו"ב בפה, והזיווג בדעת הלשון ו' בין ח'ל' וכו'. ועיי"ש עוד טו ע"ב סתים לאימא וכו'

⁹⁰ עי' לעיל ריש הקדמת התיקון ששם מוזכר ע' פנים בתיבת בראשית, ולא ידוע עוד מקום שחז"ל הביאו ע' פנים לתורה.

וּדָא יִין כּוֹי מִשְׁשַׁת כּוֹי - שֶׁהוּא וַאֲוֹ הַנִּלְ דְּבִרְאשִׁית, וְהֵן שֶׁשַׁת הַיָּמִים⁹¹, שֶׁהוּא וַאֲוֹ: סוּד הַ כּוֹי - שֶׁהוּא גִ'כ גִ' שְׁבַעִים, וְהֵיין וְהַקְנָקֵן הוּא אֱלֹהִים דְּבִי דְּבִרְאשִׁית (כַּנִּלְ שֶׁב־ הוּא בִי שְׁמוֹת שֶׁהֵן אֱלֹהִים), וְאֱלֹהִים הוּא הַקְנָקֵן, הַכּוֹס, וְכִיָּה חֲתוּם הֵיין, וְהוּא נְקוּדוֹתֵי כַּמֶּשֶׁל (עו ע"ב ד"ה כחשכון י"ן), וְהֵם הִ"ג עִם בִּי כְלִילוֹתֵיהֶן, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם כִּידוּעַ. וְז"ש כֵּן, חִילְקֵי לִבִּי: נִי, הוּא הִ"ג, נִי שְׁעָרֵי בִינָה. וְכִי הוּא בִי הַכְּלִילוֹת. וְכֵן הוּא בְּנְקוּדוֹת הַנִּלְ, נִי עַל אוֹת א', וְכִי בְּבִי אוֹתוֹת:

<p>קְנָקֵן דְּהֵאֵי יִי"ן דָּא לְבָא דְּבִר נִשׁ דָּאֵם הוּא קְנָקֵנָא חֲדָתָא וְאִתְנַסַּךְ בֵּיין נַסַּךְ דָּאִיהוּ יִצְרָא בִישָׂא צְרִיךְ תְּלַתָּא זְמַנִּין הֲרַחָה וְהֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֱלִיל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר וְלֹא לְמַגְנָא תְּקִינוּ כּוֹס דְּבִרְכָה אוֹף הַכִּי הֲרַחָה וְשִׁטְפָה הֲרַחָה מִבְּפָנִים שִׁטְפָה מִבְּחוּץ לְמַהוּי תּוֹכּוּ כְּבִירוּ וְרוּזָא דְּמִלָּה וְטַהֲרוּ וְקִדְשׁוּ וְכִד אִיהוּ קְנָקֵן דָּאִיהוּ לְבָא דְּכִיָּא מְלָאָו וּמְלָבֵר שְׂרִיא תְּמָן חֲכֵמָה דָּאִתְמַר בַּהּ (מִשְׁלֵי חֲכֵב) ה' קְנָנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוּ קְנָנִי אִיהוּ קְנָקֵן וְדָאֵי וְאֵם הֵאֵי קְנָקֵן אִיהוּ דְּכִיָּא אִתְמַר בִּיה וְנִקְהָ וְאֵם לָאוּ לָא יִנְקָה כָּל הַנוּגַע בַּהּ:</p>	<p>הַקְנָקֵן שֶׁל הֵיין הַזֶּה זֶה לְבֹו שֶׁל אָדָם, שֶׁאֵם הוּא קְנָקֵן חֲדָשׁ, וְהַתְּנַסַּךְ בֵּיין נַסַּךְ שֶׁהוּא יִצְרָ הַרַע, צְרִיךְ שֶׁלֶשׁ פְּעַמִּים הֲדַחָה, וְהֵן "כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֱלִיל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר". וְלֹא לְחֹנֵם תְּקִינוּ כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, כְּמוֹ כֵּן הֲדַחָה וְשִׁטְפָה, הֲדַחָה מִבְּפָנִים וְשִׁטְפָה מִבְּחוּץ, לְהִיּוֹת תּוֹכּוּ כְּבִירוּ. וְסוּד הַדְּבַר "וְטַהֲרוּ וְקִדְשׁוּ". וְכֹאשֶׁר הַקְנָקֵן שֶׁהוּא לְבֹו, טַהוּרוּץ⁹² מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ, שׁוֹרָה שֶׁם חֲכֵמָה שְׁנֹאמַר בַּהּ "יְהוּ"ה קְנָנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוּ". קְנָנִי הוּא קְנָקֵן וְדָאֵי. וְאֵם הַקְנָקֵן הַזֶּה הוּא טַהוּרוּץ⁹³, נֹאמַר בּוֹ "וְנִקְהָ", וְאֵם לָאוּ "לָא יִנְקָה", כָּל הַנוּגַע בַּהּ.</p>
---	---

קְנָקֵן דְּבִי"נ כּוֹי - הוּא אֱלֹהִים הַנִּלְ, שֶׁהוּא לְבוּשׁ לְהֵיין, חוֹ"ב כַּנִּלְ, וְהוּא הַכּוֹס, כַּמֶּשֶׁל לְמַטָּה וְלָאוּ לְמַגְנָא תְּקִינוּ כּוֹי, וְאִיהוּ כּוֹס כּוֹי. וְכּוֹס גִ' אֱלֹהִים, וְקְנָקֵן גִ' אֱלֹהִים מְלָא, וְרִלְ לְבָא, כְּלִי לֵיין, שְׁבוּ הֵן הַתּוֹרָה בַּע' אֲנַפִּין: אֵם הוּא קְנָקֵנָא חֲדָתָא כּוֹי - כַּמֶּשֶׁל בַּע"ג (עֲבוּדָה זָרָה לִג ע"ב) לְפִירוּשׁ תּוֹסְפוֹת שֶׁם, וְדוּוּקָא בְּחֲדָשׁ שְׁבוּלַע, וְרִלְ כַּאן שְׁעָדִיין לָא הִיָּה בְּגִלְגּוּלָא, הֵן כָּל אֱלֹהִים כּוֹי, וְכַמֶּשֶׁל בְּתִיקוֹן ל"ב (פַּה ע"א) דִּיּוֹתֵר לָא, דְּלָא יִקְלַקֵּל כּוֹי. מִשָּׂא"כ אֵם לָא נִתְנַסַּךְ בְּפַעַם רֵאשׁוֹן, שֶׁהוּא גִלְגּוּלָא דָּאֵדָם, דָּאז אֵין חֶשֶׁשׁ דְּלָא יִקְלַקֵּל כּוֹי, וְעַמְשׁ"ש: בֵּיין נַסַּךְ כּוֹי - ע"ל תִּיקוֹן ל"ו לְמַאֲן דְּעָאֵל נּוֹכְרָאָה בְּחֲלָל דִּילָה דָּאִיהוּ כּוֹי, וְהוּא בְּתוֹךְ לְבָא, שֶׁהוּא הִיכָל לְהַנְקוּדָה חֲכֵמָה, כְּמוֹ שְׁמַפְרֵשׁ וְהוֹלֵךְ: הֵן כָּל אֱלֹהִים כּוֹי - ג' פְּעַמִּים בְּג' אֲבָהֵן, אֱלֹהִים מוֹעֵדֵי ה' ⁹⁴: וְלָאוּ לְמַגְנָא כּוֹי לְמַהוּי כּוֹי - כַּמֶּשֶׁל כָּל מִי שְׂאֵין תּוֹכּוּ כְּבִירוּ כּוֹי, וְכִיָּה הַמְדַרְשׁ יְדוּעַ דְּרַגָּא דְּבִינָה⁹⁵, לְבָא, חֲדָר הוֹרְתֵי שֶׁם⁹⁶ (וְכַמֶּשֶׁל יֵב)

– מְאִיר הַתִּיקוֹן –

⁹¹ נֹרָאָה שְׂרַבִּינוּ מִרְמַז לְדְּבַרֵי הַזֶּהֱרַח"א רַמַּז ע"א כִי שֶׁשַׁת יָמִים וְלֹא בְּשֶׁשַׁת יָמִים שֶׁהוּא כִינּוּי ל"ק, שְׁפִנְמִיּוֹתוֹ הוּא הַדְּעַת.

⁹²

⁹³

⁹⁴ ע"י תז"ח א ע"א: אֵלִין אֱלֹהִים מוֹעֵדֵי ה' וְמֵאֵי אֲנוּן מוֹעֵדֵי ה' אֵלִין אֲנוּן חַג הַמִּצּוֹת וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת וְחַג הַסּוֹכוֹת הֵרִי תְּלַת תְּלַת אַחֲרֵינִין רֵאשׁ הַשְּׁנָה חֲנוּכָה פּוּרִים תְּלַתָּא מְנַהוּן אִיקְרוּן מוֹעֵדֵי ה' וְאִינוּן מְקַרְאֵי קִדְשׁ תְּלַתָּא אַחֲרֵינִין אִקְרוּן אֱלֹהִים הֵם מוֹעֵדֵי וְלִקְבִלֵיהוֹן אִתְמַר (אִיּוֹב לִג &) הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר.

תְּרַגּוּם: אֵלוּ "אֱלֹהִים מוֹעֵדֵי ה'". וְמִי הֵם מוֹעֵדֵי ה', אֵלוּ הֵם, חַג הַמִּצּוֹת וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת וְחַג הַסּוֹכוֹת, הֵרִי שְׁלֹשָׁה. שְׁלֹשַׁת הָאֲחֵרִים, רֵאשׁ הַשְּׁנָה חֲנוּכָה וְפּוּרִים, שְׁלֹשָׁה מֵהֶם נְקַרְאִים "מוֹעֵדֵי ה'", וְהֵם "מְקַרְאֵי קִדְשׁ". שְׁלֹשַׁת הָאֲחֵרִים נְקַרְאִים "אֱלֹהִים מוֹעֵדֵי", וְכַנְגָּדִם נֹאמַר "הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר".

⁹⁵ ע"י סִפְר הַלִּיקוּטִים (שׁוֹפְטִים ד): עֵינִין חוֹלְדָה הַנְּבִיאָה, הַרּוּמַזְתָּ לְבִינָה. כְּתִיב (מְלַכִּים ב' כ"ה) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בְּמִשְׁנָה, וְחַז"ל אִמְרוּ בְּמִשְׁנָה, זֶה בֵּית הַמְדַרְשׁ. וְפִירוּשׁ הָעֵינִין הוּא, כִי הִיא רוּמַזְתָּ לְבִינָה, שֶׁהִיא נְקַרְאֵת יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה. וּבְזָה תְּבִין מ"ש חַז"ל עַל פְּסוּק בְּקִרְבֵּן קִדְשׁ וְלֹא אֲבָא בְּעִיר, נִשְׁבַּע הַקַּב"ה שֶׁלֹא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַם וְגו'. וְהָעֵינִין הוּא, נִשְׁבַּע הַקַּב"ה שֶׁהוּא הַחֲכֵמָה, שֶׁלֹא יִכְנַס לִירוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה, שֶׁהִיא הַבִּינָה, עַד שִׁיכְנַס הַת"ת לִירוּשָׁלַם שֶׁל מַטָּה, שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת. וְזַמ"ש וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם, שֶׁהִיא הַבִּינָה, שֶׁנְקַרְאֵת יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה כְּנֹזְכֵר. וְג' נְקַרְאֵת מִשְׁנ"ה, שֶׁהִיא בֵּית הַמְדַרְשׁ, בְּסוּד אַה"ה בְּמִלּוּאוּ, הוּא עוֹלָה קַס"א, וְהָאֲחוּרִיִּים שֶׁלּוּ כְּנַז"ל, עוֹלָה קַדְמ"ת, כְּמִנִּין מְדַר"ש.

⁹⁶

ע"י לְקַמֵּן קַסַח ע"ב: עַד שֶׁהַבְּאִתּוֹ אֵל בֵּית אֲמִי דָּא בִי מְקַדְשָׁא דְּלַעִילָא וְאֵל חֲדָר הוֹרְתֵי דָּא בִי מְקַדְשָׁא דְּלַתְתָּא.

ע"א (יג ע"ב) ודרור קן לה כו' וזהו הקן) אשקך מיין הרקח (שיה"ש ח ב) ⁹⁷. וצריך שני דברים, הדחה { פ ע"ד } ושטיפה, נגד אהיה אדני שבב' הנ"ל, שבתוכן סתרי דאורייתא, הנסתרות לה' אלהינו, ב' גניזין כמש"ל ריש תיקון כ"ב ע"ש. והן היכלין ליי"ה, וזהו וטהרו וקדשו, כמש"ל סוף תיקון מ"ז הדחה ושטיפה, דאיהו וטהרו וקדשו טהרו מסט' דכהנא כו' וקדשו כו', והן מסט' דחור"ב, והכל דבינה, חכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד) ⁹⁸, ותוכו הוא חכמה דבינה, והן לא מתפרדין, לכן מי שאין תוכו כו': **שריא תמן חכמה** - נקודה בהיכליה ⁹⁹: ה' קנני כו' - ר"ל, הקנקן אומרת כן, ה' ית' עשני קנקן לראשית, והוא מאמר התורה, שהוא קנקן לחכמה. וע"ל סוף תיקונים תיקון א' (קסד ע"א) ואמר שם, **דרכו, דרך וי** ¹⁰⁰. ר"ל שהוא ראשית לדרך ו', ודרך של ו', הוא הדעת ששם דרכו. וחכמה הוא ראשית לדעת, ובינה קן לחכמה וכלולה עמו: **קנני איהו קנקן ודאי** - ר"ל, קנני ודאי לשון קנקן: **ונקה ואם לאו כו'** - כמ"ש ונקה לשבים לא ינקה לשאינם שבים, ונקה לשון נקיות, הדחה ושטיפה הנ"ל. ונקה ינקה הן בר"ת וס"ת הוי"ה, ובאמצעיתא קנקן, ו"ה מימינא זכרי, י"ה משמאלא שמי, ולכן כאן נאמר ונקה ושם ינקה (ונקה לא ינקה הן ג' שמות דג' גלגולים, פוקד כו' ¹⁰¹, בג' אבהן, אלא ששם אלהים נתמלא ברחמי"ם, שכל הגלגולים הן ברחמים, וכמש"ל תיקון ל"ב אם חזר כו' **ואם יאדימו כו'**, ולכן הוא ביי"ג מדות, והוא מב' שמות התחלת הי"ג מדות ¹⁰²): **כל הנוגע בה** - כמו שמפרש והולך, וקנקן דב"נ כו', שבה הגבורות, יין כנ"ל, ואיהי כלי ליסוד שלו, סוד דיסוד ¹⁰³:

<p>וקנקן דבר נש דא אתתא ואיהי כוס הכי צריכה שטיפה והדחה אם ¹⁰⁴ היא כוס דברכה ועלה אתמר (יחזקאל מר ל) להניח ברכה אל ביתך ואם לאו אתקריאת כוס התרעלה (תהלים ס ה) ויין דילה עליה אתמר תנו שכר לאובר ויין למרי נפש וכו' שדים דילה אינון אשכולות מרורות אבל יין דכוס דברכה עליה אתמר ויין ישמח לבב אנוש דתמן פקודי ה' ישרים משמחי לב דאינון אשכולות דילה:</p>	<p>וקנקן של אדם זו האשה, והיא כוס. כך צריכה שטיפה והדחה, אם היא כוס של ברכה. ועליה נאמר "להניח ברכה אל ביתך". ואם לאו נקראת "כוס התרעלה", ועל היין שלה נאמר "תנו שכר לאובר ויין למרי נפש וכו'". השדים שלה הן אשכולות מרורות. אבל היין של כוס של ברכה, עליו נאמר "ויין ישמח לבב אנוש" ששם "פקודי יהוה" ישרים משמחי לב", שהם האשכולות שלה.</p>
---	--

ואיהי כוס הכי כו' - ר"ל, שגם היא צריכה שתהיה תוכו כבדו, כמו הגוף לנשמה, כן האשה לאיש. והיא נק' אלהים, כו"ס, וקנקן כנ"ל. ונמשלה לתורה קנקן החכמה, כמ"ש כמה טובה אשה טובה, שהתורה נמשל בה, וכמש"ל סוף (תיקון יד &) **ואתתי איהי בדיוקנהא הה"ד ראה חיים כו'**

– מאיר התיקון –

ועי' זהר ח"ג מ ע"ב: תו פתח ואמר (שמות כד יב) ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה וגו' והתורה דא תורה שבכתב והמצוה דא תורה שבעל פה להרתם כתיב חסר כמה דאת אמר (שיר ג ד) ואל חדר הורתי הכא אית לאסתכלא להורתם דמי אי תימא הורתם דישראל לאו הכי דהא ישראל לא אדכרו בהאי קרא אלא הורתם דתורה ומצוה:

תרגום: עוד פתח ואמר "ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה וגו'", והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה זו תורה שבעל פה. להרתם כתיב חסר, כמו שנאמר "ואל חדר הורתי". כאן יש להתבונן, להורתם של מי, אם תאמר הורתם של ישראל, לא כך שהרי ישראל לא נזכרו בפסוק הזה, אלא הורתם של תורה ומצוות.

ביאור: תורה שבכתב - ז"א (מ"מ). תורה שבעל פה - מלכות (מ"מ). דתורה ומצוה - בינה (רח"ו). ⁹⁷ עי' ז"ח כח ע"א: אין דבר חביב לפני הקב"ה כמו התורה ולומדיה דתנן כל המתעסק בתורה בכל יום יתחדשו לו סתרים של מעלה והתורה אומרת לו אשקך מיין הרקח מעסיס רימוני זהו יינה של תורה וזהו יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית והם דברים העתידיים להגלות לצדיקים לעתיד לבא.

⁹⁸ כלומר כל מה שדיבר עד כאן הוא בחו"ב ולכן האה"ה אדנ"י הם תבונה ויש"ס. עי' דברי רבינו במשנה שם.

⁹⁹ עי' מלואים אות.

¹⁰⁰ עי' מלואים אות (יז).

¹⁰¹ שמות (כ ה) לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא פקד עון אבת על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי:

¹⁰² עי' שעה"כ ויעבור ז.

¹⁰³ עי' לעיל עח ע"ד.

¹⁰⁴ אלו (גר"ח).

סוף סוף כו', וז"ש למטה, אבל יין דכוס דברכה כו': *אם היא כוס - צ"ל אז היא כוס כו', ואם לאו כו'. וכן הוא בגוף, זכה נעשית לו עזר כו', וכן בתורה זכה נעשית לו סם חיים כו' (יומא עב ע"ב) צדיקים ילכו במ כו' 105: אבל יין דכוס דברכה - ר"ל, התורה בלבא נקייה, דהוא כוס דברכה, נאמר על התורה, ויין כו', וכמ"ש (יומא עו ע"ב) זכה משמחו כו' 106. ועל המצות פקודי כו', דאינון כו', כמש"ל (ב ע"א ב ע"ב) ועוד אלין דעסקין באורייתא כו' כענבין באתכלא כו':

– מאיר התיקון –

105 ז"ל הפסוק: מי חכם ויבן אלה נבון וידעם כי ישרים דרכי ידוד וצדקים ילכו במ ופשעים יכשלו במ.

106 רבא רמי כתיב ישמח וקרינן ישמח זכה משמחו לא זכה משממו.

מלואים

(א) ע"י זהר ח"א א ע"א: רבי חזקיה פתח¹⁰⁷ כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה¹⁰⁸ בין החוחים מאי¹⁰⁹ שושנה דא כנסת ישראל (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה¹¹⁰ דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחיוור אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי מה שושנה אית בה תליסר עלין¹¹¹ אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא אוף אלהים דהכא משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה: תרגום: רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי שושנה, זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה שהיא בין הקוצים ויש בה [גוונין] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה דין ויש בה רחמים. כמו השושנה יש בה י"ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא י"ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השנייה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה.

יהל אור: שושנה דא כ"י - כמ"ש לקמן (רכא ע"א) דכתר דאתדבקת ביה במלכא כו'¹¹², שקודם נקראת חבצלת סתומה, שהיא אדומה, ואחר שנתפתחה שנעשה כלי, כמ"ש (סנהדרין כב ע"ב) אין האשה כרתת כו'¹¹³. ונקראת שושנה, אז היא חוור וסומק¹¹⁴, שעל ידו מתבסמת, כמ"ש באדרא רבא¹¹⁵ ע"ש, שמקבלת ממנו חסד דכליל ה' חסדים. וכן למעלה בזיווג הנשיקין כמ"ש במאמר

– מאיר התיקון –

¹⁰⁷ הצינור של מעלה (הדרת מלך).
¹⁰⁸ פנחס רלג ע"ב, ופ' תשא קפט ע"ב (הערת הזהר). כתב האריז"ל (שעה"כ פורים) שושנה בגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאצילות בסוד לכי ומעטי את עצמך, והיא מסתתרת בראש הבריאה ולכן נקרא אסתר (מ"מ).

¹⁰⁹ מאן (דפ"ו).
¹¹⁰ ע"י פת"ש נתיב אבי"ע פתח כו וז"ל, נוקבא מסוד תרע"א דגילופי אדנ"י שיורדת בבריאה שושנה בין החוחים, כמ"ש בהקדמת הזהר, ובה התחילה התורה בראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תתאה, והוא התחלת אורייתא דבריא.

¹¹¹ הם י"ב שבטים והוא הכוללן וכן בתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עלין עילאין וששה תתאין הרי י"ב והשושנה י"ג הם כמנין אחד (רח"ו).

¹¹² תא חזי בקדמיתא ירוקא כחבצלת דטרפין [דילה] ירוקין לבתר שושנת סומקא בגוונין חוורין שושנה בשית טרפין שושנת דאשתניאת [מגוונא] לגוונא ושניאת גוונהא שושנת בקדמיתא חבצלת בעדנא דבעיא לאזדווגא ביה במלכא אקרי חבצלת בתר דאתדבקת ביה במלכא באינון נשיקין אקרי שושנת בגין דכתיב (שיר ה יג) שפתותיו שושנים שושנת העמקים דהיא משנייא גוונהא זמנין לטב וזמנין לביש זמנין לרחמי זמנין לדינא.

תרגום: בא וראה, בתחלה ירוקה כחבצלת, שהעלים שלה ירוקים. אחר כך שושנת אדומה בצבעים לבנים. שושנה בששה עלים. "שושנת", שמשנתית מצבע לצבע, ומשנה את צבעיה. "שושנת", בתחלה חבצלת. בזמן שרוצה להזדווג במלך נקראת חבצלת, אחר שנדבקה עם המלך באותן נשיקות היא נקראת שושנת, משום שכתוב "שפתותיו שושנים". "שושנת העמקים", שהיא משנה את צבעיה לפעמים לטוב ולפעמים לרע, לפעמים לרחמים ולפעמים לדין.

¹¹³ ז"ל: אשה גולם היא ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו.

¹¹⁴ היא עצמה אדום, וביסוסם שלו הוא הלבן. ע"י זהר ח"ג קפד ע"א: לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למשרי עלוי וע"ד כנסת ישראל לא תירא לביתה משלג מ"ט בגין דכל ביתה לבוש שנים לא שריא האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמוה.

תרגום: לא שורה דבר שלמעלה עד שנמצא מקום לשרות עליו, ועל כך כנסת ישראל "לא תירא לביתה משלג", למה, משום ש"כל ביתה לבוש שנים", לא שורה זה אלא בזה, לבן באדום, ואדום בלבן, והרי פרשוה.

¹¹⁵ דף קמב ע"א: וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשים בערייתא כסותאן דכל גופה דנוקבא ובההוא אתר אקרי ערוה דכלה לאצנעא אתר לההוא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן והאי חסד כליל בחמש חסדין.

חסד ימינא גבורה שמאלא אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרוי ובגין כך בכלהו כתרין עד לא זמין תקונוי דמלכא עתיקא דעתיקין בנה עלמין ואתקין תקונוי לאתקיימא ההוא נוקבא

הנ"ל דבתר כו' כנ"ל. וז"ש שפתותיו שושנים כמ"ש בח"ב (קכג ע"א) ושפון דאינון תרין נהורין מאו"א¹¹⁶. וז"ש כאן כנסת ישראל שהיא מכנס מישראל¹¹⁷. וז"ש מה שושנה דאיהי כו'. וכנגד דין ורחמים שבה, אמר ג"כ בעלין דחפיין לה, י"ג מצד החסדים, וה' מצד הגבורות, כמו שמפרש והולך. וי"ג מכילין דרחמי הן בה מצד שמלכות היא תמיד כתר לפרצוף אחד¹¹⁸ כידוע¹¹⁹: אית בה תליסר עלין - ר"ל שהי"ג עלין הן בה¹²⁰, אבל ה' עלין תקיפין הן סחרין לה, שגבורות מקיפים לחסדים, בסוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר כידוע¹²¹. ואלו הי"ג עלין הן רכיכין בסוד הרחמים:

אית בה תליסר מכילין - בסוד אהב"ה כידוע (ליקוטי תורה שיה"ש). והן י"ב בקר תחת היס והים עליהם (מלכים א' ז מד), עֲלְמוֹת אֶהְבוּךָ (שיה"ש א ג)¹²². וז"ש דסחרין כו' שהן בד' רוחות: אוף אלקים דהכא. ר"ל בינה. בראשית חכמה, ברא כתר, סתים, וכמ"ל סוף זה החלק א' ע"ב (רנו ע"ב, סי' כד)¹²³, ור"ל שבחכמה ברא בינה את המלכות וכל הצריך לה. והן אביה ואמה. וכתר הוא שותף השלישי שמייחדן¹²⁴ כמ"ש לקמן, שלכך נברא העולם בב' וא', שהן או"א ואל"ף המייחדן:

– מאיר התיקון –

לאתבסמא ולא אתקיימו עד דנחית חסד עלאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד.

תרגום: וכיון שהתפשטה זו האמה, נתפשט צד הגבורה מאותן הגבורות בשמאל דנוק', ונתקע בנקבה במקום אחד, ונרשם בערוותה כסות כל גוף הנקבה, ומקום זה נקרא הערווה של הכלה, המקום להצניע בו את אותה אמה שנקראת חסד, כדי למתק את הגבורה ההיא הכוללת את הה"ג וזה החסד כלול בה' חסדים.

החסד ימין והגבורה שמאל, נתמתק זה בזה ונקרא אדם הכלול משני צדדיו. ולכך בכל הכתרים עד שלא הכין תקוני המלך, בנה עתיקא דעתיקין עולמות והתקין תיקונים שתקיים אותה הנקבה למתקה, ולא נתקיימו עד שירד החסד העליון - ונתקיימו, ונמתקו בתיקוני הנקבה, על ידי אמה זו הנקראת חסד. עי' מילואים אות.

¹¹⁶ ז"ל בשלימות: ושפון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת מתחברן כחדא ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה בתבונה ובדעת וכדין כל מלין דקב"ה באלין אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד.

תרגום: ושפתיו שהם שני אורות מאבא ומאימא בשעה שמתעוררים באותו האור של דעת מתחברים כאחד ודברים נגזרו באמת בחכמה בתבונה ובדעת ואז כל הדברים של הקב"ה באלה נגזרו שלשה אורות אלה ונכנסים לפני ולפנים ומתעטרים באחד.

¹¹⁷ פי' מקבלת שפע ז"א המכונה ישראל. עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ומקורו בתיקו"ז סא ע"ב. ¹¹⁸ נדצ"ל אחר.

¹¹⁹ עי' תז"ח מג ע"ד: דא כתר מלכות תא חזי לית שכינתא דלא אתעבידת כתר אלהיה דלתתא מנה ובגין דא שכינתא עלאה איהי כתר מלכות. עי' ע"ח שער כד פרק ג, שהמלכות דמלכות דמלכות דכל פרצוף היא הכתר של הפרצוף שתחתיו.

¹²⁰ פי' מתלבשים בפנימיותה. ##* ¹²¹ עי' תיקו"ז ח ע"א: חיזו תמינאה כן מראה הנגה סביב דא שכינתא תתאה דאתמר בה נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא) ובגין דא כן מראה הנגה סביב אש נגה.

¹²² עי' זר"ח נא ע"ב: ומנא לן דאפילו אחוי רחימו ליה דכתיב על כן עלמות אהבוך מאי עלמות כד"א עומד על שנים עשר בקר ואינון בעלמא דנוקבא ואינון איקרון עלמות. תרגום: ומנין לנו שאפלו אחיו אהבו אותו נאמר על כן עלמות אהבוך מה זה עלמות כמו שנאמר עמד על שני עשר בקר והם בעולם הנוקבא והם נקראים עלמות.

¹²³ ז"ל: בראשית (בראשית א א) רזא דחכמ"ה ברא עלאה סתימא דלא אתידע (כתר) אלהי"ם בי"נה. ¹²⁴ עי' נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.

ולנטרא לה - שהחסדים שומרים לבל יעשקוה זרים¹²⁵, כמ"ש שומר הברית והחסד, וכמ"ש בח"ב (רנג ע"א) רוחא דא נטיר כו' ע"ש¹²⁶. וז"ס יברכך ה' וישמרך¹²⁷:

(ב) בשעתא דאתי ב"נ לייחדא שמא דקב"ה כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתקנא ולאכללא כלהו בההוא יחודא למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו מתקנן בתקוניהון כדקא יאות בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ"ח עלמין¹²⁸ וכלהו עקרון שייפין דגופא ודא אקרי הלני"ו קיימא מחכה לההוא יחודא ודא איהו מלקט שושנים כד"א (שיה"ש ו ב) וללקוט שושנים דאינון שייפין דגופא:

שייפין עלאין לקיט לון שמא עלאה ברזא דיחודא דקא אתייחד ברזא דמ"ב¹²⁹ שמהן ולקיט כל אינון שושנים עלאין ושמשא דלקיט כל אינון תתאין די כלהו ממנן בכללא דע"ב¹³⁰ שמהן ואתלקיטו כלהו בההוא יחודא ואתעבידו כלהו גופא חדא ברזא חדא וההוא יחודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא בההוא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד עילא ותתא ברזא דיהו"ה א' ושמא א'¹³¹ (זכריה יד ט):

וע"ד מאריכין באחד בתרי אתוון¹³² למלקט שושנים לאתייחדא ברזא דאחד ביחודא שלים כיון דאתייחדן שייפין כלהו ברזא חדא דיחודא חדא כדין אתקרי כלא קרבן שלים ועל רזא דא אעיל ליה קב"ה¹³³ בג"ע לאדם קדמאה כמה דכתיב (בראשית ב טו) לעבדה ולשמרה ותנין דאלין אינון¹³⁴ קרבנין תרין רזא דיהו"ה א' ושמא א' דאינון קרבנין כתיב וללקוט שושנים (ד"א דקב"ה איהו לקיט שושנים לקיט כל אינון שייפין דעילא ותתא לחברא לון ביחודא בההוא יחודא דקאמרן

– מאיר התיקון –

¹²⁵ מלה"פ (תהלים קיט קכב): עֲלֵב עֲבָדְךָ לְטוֹב אֶל יַעֲשֶׂקְנִי זְדִים: ואפשר דצ"ל זדים ולא זרים. אב"א או פב"פ???

¹²⁶ ז"ל בשלימות: ז"ל האי רוחא אקרי אהבה ובגין דא אקרי היכל דא היכל אהבה בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין למאן דאצטרך לאתדבקא ביה והכא הוא רזא דכתיב (שיר ז יג) שם אתן את דודי לך:

רוחא דא איהו נטיר כל נטירו דלעילא ודא אקרי שומר ישראל שומר הברית בגין דהכא איהו נטירו דכל גנזין עלאין ועל דא גניזין דמאריה גניזין ביה מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא בגין לאתערא בהו רוחא ודרחימותא:

תרגום: הרוח הזו נקראת אהבה ולכן נקרא ההיכל הזה היכל אהבה משום שכאן נגנזו כל סוד הסודות למי שצריך להדבק בו וכאן הוא סוד הנאמר (שיר השירים ז) שם אתן את דדי לך. הרוח הזו היא השומרת את כל השמירה שלמעלה וזו נקראת שומר ישראל שומר הברית משום שכאן היא שמירת כל הגנזים העליונים ועל כן גנזי רבונו גנוזים בה מזה יוצאים שבילים ודרכים לאותם שלמטה כדי לעורר בהם רוח של אהבה.

¹²⁷ עי' זהר ח"א רמח ע"א: פתח ואמר (תהלים קלד ג) יברכך יה"ה מציון וראה בטוב ירושלם וגו' יברכך יה"ה מציון דמניה נפקין ברכאן לאשקאה לגינתא והוא כליל כל ברכאן ויהיב לה ולבתר וראה בטוב ירושלם ולאחזאהו (לאשלמא) דכל ברכאן אתיין מדכר ונוקבא כגוונא דא (במדבר ז כד) יברכך יה"ה וישמרך יברכך יה"ה מדכורא וישמרך מנוקבא יברכך יה"ה מזכור וישמרך משמור וכלא חד מלה בגין דמתרוייהו נפקין ברכאן לעלמין.

תרגום: פתח ואמר, "יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים" וגו'. "יברכך ה' מציון", שממנו יוצאים ברכות להשקות את הגן, והוא כולל כל הברכות ונותן לה, ואחר כך "וראה בטוב ירושלים", להראות שכל הברכות באות מזכר ונקבה. כדוגמא זו "יברכך ה' וישמרך". "יברכך ה'" מזכר, "וישמרך" מנקבה. "יברכך ה'" מזכור, "וישמרך" משמור, והכל דבר אחד, משום שמשניהם יוצאות ברכות לעולמות.

¹²⁸ ברמ"ח תיבות דק"ש (יהל אור).

¹²⁹ בפ' הראשונה בדכורא (יהל אור).

¹³⁰ בפ' שניה בנוק' (יהל אור).

¹³¹ ר"ל כמ"ש בזהר (תרומה קלג ע"ב) דתחלה ה' אחד שייפין דעד"א, ושמא א' שייפין דשכינתא, ואח"כ מתייחדין יחד, דלכך לא כתיב ה' ושמא אחד (יהל אור).

¹³² ח"ד, עד"א ושכינה, דא' טמיר וגניז לעיל ולא אתיידע. וצריך לחטוף כמ"ש בס"י (פ"א מ"ח) ואם רץ לבך כו' (יהל אור).

¹³³ התורה דאצילות היא כולה על סוד היחוד לייחד הנאצלים זה בזה, וכולם בא"ס ביחודא שלים (ע' זוה"ק מקץ קצ"ט ב' ותרומה קס"ה ב' ואתחנן רס"ג א' ברע"מ שם). וזהו ג"כ סוד עבודת הספי' שאמר הראב"ד בספר יצירה פ"ב משנה א' (הקדו"ש לב ע"ב).

¹³⁴ ר"ל לעבדה ולשמרה. כמ"ש (תקו"ז תיקון נד קא ע"א) לעבדה במ"ע ולשמרה במל"ת. וז"ש רזא דה' כו' (יהל אור).

כדין אתער מאן דאתער ללקוט שושנים) אלן שייפין דתרין סטרין דאינון חד : שושנים רזא איהו דכד מתחברן כל (אינון) שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרובן כדין מתעטר קב"ה בעטרה ברישא דכתם פז¹³⁵ למהוי ביקרוי מתעטרא ורזא דא הוי דכתיב שושנים רזא דכל אינון שייפין דעילא ותתא ורזא דההוא פז עטורא דמתעטרא וסלקא מבינייהו וכלא איהו ביה :

בהני שושנים¹³⁶ אית בה שית מאה ותליסר פקודין דאינון שייפין דתרין סטרין רזא דיהו"ה אחד ושמו אחד ואית ביה סליקו דההוא פז דקא סליק מבינייהו ובכל אתר דאינון משתכחין ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא ורזא דא (שיה"ש ב ג) תפוח¹³⁷ בעצי היער (שם ב) ושושנה בין החוחים דא ודא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא שלים זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אלן ודאי לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי :

תרגום : בשעה שבא אדם ליחד את שם הקדוש ברוך הוא, כל חיילות השמים עומדים שורות שורות כדי להתקן ולהכלל כולם באותו יחוד, לעמוד בסוד אחד ביחוד אחד, כולם נתקנים בתקניהם כראוי. באותה שעה עומד ממונה אחד, שמש שעומד תחת מאתים ארבעים ושמונה עולמות, וכולם נקראים אברי הגוף, וזה נקרא הלני"ו, עומד ומחכה לאותו יחוד, וזהו מלקט שושנים כמו שנאמר "וללקוט שושנים" שהם אברי הגוף.

האברים העליונים, לוקט אותם השם העליון בסוד היחוד שהתייחד, בסוד ארבעים ושנים שמות, ולוקט כל אותם שושנים עליונים, ושמש שלוקט כל אותם התחתונים, שכולם ממונים בכלל של שבעים ושנים שמות, ונלקטים כולם באותו היחוד, ונעשים כולם גוף אחד בסוד אחד, ואותו היחוד עולה ומייחד הכל בשני צדדים ביחוד אחד. באותה שעה מתלקטים כל האברים ומתחברים בחבור אחד להיות כולם בסוד אחד מעלה ומטה, בסוד של "ה" אחד ושמו אחד."

ועל כן מאריכים באחד בשתי אותיות, ללקט שושנים, להתייחד בסוד של אחד ביחוד שלם, כיון שכל האברים מתייחדים בסוד אחד של יחוד אחד, אז נקרא הכל קרבן שלם. ועל סוד זה הכניס הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון לגן עדן, כמו שכתוב "לעבדה ולשמרה" ושנינו שאלה אותם שני קרבנות, סוד של "ה" אחד ושמו אחד, שבאלו הקרבנות כתוב "וללקט שושנים". (שהקדוש ברוך הוא הוא לוקט שושנים, לוקט כל אותם אברים שלמעלה ומטה לחבר אותם ביחוד באותו שאמרנו, אז מתעורר מי שמתעורר ללקט שושנים) אלו האברים של שני צדדים שהם אחד. "שושנים", סוד הוא שכשמתחברים כל (אותם) אברים כאחד להיות כולם ביחוד אחד, סוד הקרבן, אז מתעטר הקדוש ברוך הוא בעטרה בראש של כתם פז להיות מתעטר בכבודו, וסוד זה היה שכתוב "שושנים", סוד של כל אותם אברים שלמעלה ולמטה, וסוד של אותו פז עטור שמתעטר ועולה מביניהם והכל נמצא בו.

בשושנים הללו יש שש מאות ושלוש עשרה מצוות שהם אברים של שני צדדים סוד של "יהו"ה אחד ושמו אחד" ויש בו עלייה של אותו פז שעולה מביניהם, ובכל מקום שהם נמצאים אותה עליה עליונה נמצאת מביניהם לעלות, וסוד זה "תפוח בעצי היער" ו"שושנה בין החוחים", זה וזה צריכים לעלות כאחד ביחוד שלם. אשרי מי שמקריב קרבנות אלו, ודאי לרצון לו בעולם הזה ובעולם הבא.

– מאיר התיקון –

¹³⁵ בינה, עטרה על וא"ו כמש"ל (יהל אור). [ליקוט (מעצם כ"ק) ראשו כתם פז. פז הוא גי' אני ה'. ואני הוא גי' פנים ואחוריים של ה'. והפנים טדה"ד, הוא באור פני מלך חיים, שמאירין י"ג תיקונים דא"א בט' דז"א, והן כ"ב. וידוע (שהמ"ג) [שמה"ג] ד' לחודוי אסתמכו, וט' לחוד (סד"צ רפ"ב), וזהו ט"ד. וט' תיקונים דז"א הן ה' מאו"א וד' מחו"ג, כמ"ש בפ' משפטים קכ"ב ב' דיקנא דמלכא יקירותא כו', וזהו ה"ד. והן כ"ב אותיות התורה, כמ"ש בס"ד (פ"ג כה ע"א) ובפ' נשא (קמו ע"ב קמו ע"א). ואחוריים כוז"ו, הן בעמר נקי, זה בפנים וזה באחוריים. והוא סוד הטל כידוע (א"ר קכח ע"ב), שראשי נמלא טל, אורות טלין, גי' טל. והוא ג"כ חיים לע"ל, תחיית המתים לאחר זה העולם, והוא גי' ה' אחד. [והשם ה' (יהו"ה) הוא במוחא בג' חללי דגולגלתא] והכל הוא פז. וזמ"ש בפ' ואתחנן בר"מ רס"ג א' שושנים רזא איהו כו' בעטרה ברישא דכתם פז כו' ורזא דההוא פז כו'. ע"כ] (יהל אור).

¹³⁶ ר"ל תרי"ג עם פ"ז גי' שושנים. וז"ש לעיל שושנים רזא איהו כו' (ובששונים) (ובשושנים) ג' דרגין, בינה עד"א מלכות (יהל אור).

¹³⁷ תפוח עד"א, ושושנה שכינה, כמ"ש כתפוח בעצי היער כו', כשושנה כו' (יהל אור).

(ג) עי' (זהר ח"א יא ע"ב): בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא ווי אי לא אימא אי אימא ינדעון חייבין¹³⁸ היך יפלחון למאריהון¹³⁹ [אי לא אימא [מבדון] [ואבדון] חברייא מלא דא] באתר דיראה קדישא שרי מלרע אית יראה רעה¹⁴⁰ דלקי ומחי ומקטרג ואיהי רצועה לאלקאה חייביא¹⁴¹ ומאן דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר לא שריא עליה ההיא יראת יהו"ה [ד]אקרי (משלי יט כג) יראת יהו"ה לחיים אלא מאן שריא עליה ההיא יראה רעה ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה ולא יראת יהו"ה¹⁴² ובגין כך אתר דאקרי יראת יהו"ה ראשית ודעתא אקרי ועל דא אתכליל הכא פקודא דא ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא.

מאן דנטיר יראה נטיר כלא לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא דהא דא תרעא דכלא ובגין כך כתיב בראשית דאיהי יראה ברא אלהים את השמים ואת הארץ [ד]מאן [נ"א ועונשא דמאן] דעבר על דא [עבר על ופקודי] פיקודא דא דאורייתא ועונשא דמאן דעבר על דא [האי רצועה רעה ואלקי ליה]¹⁴³.

והיינו והארץ היתה¹⁴⁴ תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים (בראשית א ב) הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא תהו דא חנק דכתיב (ישעיה לד יא) קו תהו (זכריה ב ה) חבל מדה בהו ודא סקילהו אבנין דמשוקעין¹⁴⁵ גו תהומא רבא לעונשא דחייביא וחשך דא שריפה דכתיב (דברים ה כג) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (שם ד יא) וההר בוער באש עד לב השמים חשך וכו' ודא אשא תקיפא דעל רישיהון [דחייביא] (דחייביא) שרי לאוקדא לון¹⁴⁶ ורוח דא הרג בסיף רוח סערה¹⁴⁷ חרבא משננא היא מלהטא ביה כמה דאת אמר (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח האי עונשא למאן דיעבר על פקודי אורייתא וכתיב¹⁴⁸ לבתר יראה ראשית דאיהי כללא דכלא¹⁴⁹ מכאן ולהלאה שאר פקודין דאורייתא¹⁵⁰.

תרגום: בכה רבי שמעון ואמר, אוי אם אומר, ואוי אם לא אומר. אם אומר, ידעו הרשעים איך יעבדו את רבונם, אם לא אומר יאבדו החברים את הדבר הזה. במקום ששורה יראה קדושה, מתחיל מלמטה יראה רעה שמלקה ומכה ומקטרגת, והיא הרצועה להלקות את הרשעים, ומי שפוחד בגלל עונש המלקות והקטרוג כמו שנתבאר, לא שורה עליו אותה יראת ה' שנקראת יראת ה' לחיים, אלא מי שורה עליו, היראה הרעה ההיא, ונמצא ששורה עליו הרצועה ההיא, יראה רעה ולא יראת ה'. ולכן המקום שנקרא יראת ה' נקרא ראשית דעת, ועל כן נכללת כאן המצוה הזו, וזה העיקר והיסוד לכל שאר המצוות של התורה.

מי ששומר היראה, שומר הכל. לא שומר יראה, לא שומר את מצוות התורה. שהרי זה השער של הכל. ולכן כתוב "בראשית", שהיא יראה, "ברא אלהים את השמים ואת הארץ", שמי שעובר על זה, עובר על מצוות התורה, ועונשו של מי שעובר על זה, הרצועה הרעה הזו מלקה אותו.

– מאיר התיקון –

¹³⁸ כשהם יודעים ואינם עושים הוא עבירה יותר גדולה והוא כמכשילו ח"ו בידים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידיים (רח"ו).

¹³⁹ כמ"ש (מגילה כה ע"ב) דלא לעבדון מאימה ומיראה, ולבסוף אמר כמ"ש (ב"ב פט ע"ב) אמרן או לא אמרן כו' ומה"פ כי ישרים כו' (יהל אור).

¹⁴⁰ היינו קלא אילן במקום תכלת (רח"ו).

¹⁴¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז יג ע"ב ד"ה ירא שבת, שכאשר יש גילוי של מידת המלכות אין יראה רעה.

¹⁴² הנה יש יראת ה' שהוא בחי' מלכות קדישא, ויש יראה רעה מסטרא רעה. ואדם צריך לירא יראה קדישא שהוא שכינתא חרבא קדישא, ולא חרב רעה, שהוא סמא"ל כי הריאה מיראה זו ממשך עליו הטומאה ההוא והיראה הזו, והרי זה עובד ע"ז וכו', וע"ז ארז"ל אני ה' נאמן ליפרע למי שתולה קלא אילן בבגדו ואומר שהו אתכלת כי תכלת הוא מלכות קדישא, והוא מענין הז' שמות מרגלאין הן כולם גימ' תכל"ת וקל"א אילן גימ' סמא"ל וכו' (זהר הרקיע).

¹⁴³ עי' אריכות ביהל אור.

¹⁴⁴ היינו מלכות דן יפה (רח"ו).

¹⁴⁵ עי' מדרש הנעלם בזו"ח ג ע"ד.

¹⁴⁶ ר"ל כדאיתא בגמ' שההורג את חבריו בביתא דשישא מצי להיות הדר בריא משא"כ במקום שהרוח נושב משמע שהרוח ממית (נ"א).

¹⁴⁷ והוא מהפסולת דיסוד דרוח (דע"ה ח"ב פט ע"א).

¹⁴⁸ ר"ל שהנהו מיתות כתובים אחר יראה ראשית שהוא מלת בראשית כנ"ל נמצא על האי יראה קאי וכדאמרן. א"ם (נ"א).

¹⁴⁹ פי' עונש הנזכר שהם ד' מיתות ב"ד, שהם תהו ובהו חשך ורוח כתובים אחר מלת בראשית שרמוז בה יראה (מ"מ).

¹⁵⁰ עי' אריכות ביהל אור.

והיינו "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום ורוח אלהים", הנה אלו ארבעה עונשים להעניש בהם את הרשעים. "תהו" זה חנק, שכתוב "קו תהו", "חבל מדה". "בהו" זו סקילה. אבנים המשוקעות בתוך התהום הגדול להעניש את הרשעים. "וחושך" זו שריפה, שכתוב "ויהי כשמעכם את הקול מתוך החושך", "וההר בוער באש עד לב השמים חושך וגו'", וזו האש החזקה שעל ראשי הרשעים מתחילה לשרוף אותם. "ורוח" זה הרג בסייף, רוח סערה, חרב חדה מלהטת בו, כמו שנאמר "ואת להט החרב המתהפכת", ונקראת רוח. העונש הזה למי שעבר על מצוות התורה. ואחר כתוב יראה ראשית, שהיא הכלל של הכל. מכאן והלאה שאר מצוות התורה.

(ד) עי' זהר ח"א רג ע"ב: אמר רבי שמעון תא חזי בשעתא דליליא עאל ופריש גדפוי על עלמא כמה גרדיני¹⁵¹ טהירין¹⁵² זמינין לנפקא¹⁵³ ולשלטא בעלמא וכמה מאריהון דדינין¹⁵⁴ מתערין בכמה סטרין לזנייהו¹⁵⁵ ושלטי על עלמא כיון דאתי צפרא ונהיר כלהו מסתלקי ולא שלטי וכל חד וחד עאל לדוכתיה ותב לאתריה כמה דאת אמר (בראשית מד ג) הבקר אור דא בקר דאברהם (שם) והאנשים שלחו אלין מאריהון דדינא¹⁵⁶ דהוו שלטין בליליא המה וחמוריהם¹⁵⁷ אינון גרדיני נימוסין דאתיין מסטרא דמסאבא דלאו אינון קדישין ולא שלטין ולא אתחזון מכי אתי צפרא. ואינון מסטר אינון חמרי גרדיני נימוסין דקאמרן דהא לית לך דרגין עלאין דלא איתאי ובהו ימינא ושמאלא רחמי ודינא דרגין על דרגין קדישין מסטרא דקדושה ומסאבין מסטרא דמסאבא וכלהו דרגין על דרגין אלין על אלין ובכל אתר דבקר דאברהם אתער בעלמא כלהו ומתעברין (מתבערי) ולא שלטי בגין דלית לון אקיומא לקיימא בסטר ימינא אלא בסטר שמאלא וקב"ה עבד יממא ולייליא¹⁵⁸ לאנהגא כל חד וחד לסטריה כדקא חזי ליה זכאה חולקהון דישאל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(ה) עי' זהר ח"א לד ע"א: תרין עלמין נינהו¹⁵⁹ עלמא עלאה ועלמא תתאה תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם מלך עלאה ומלך תתאה¹⁶⁰ (תנין) כתיב¹⁶¹ יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד יהו"ה מלך לעילא¹⁶² יהו"ה מלך באמצעיתא¹⁶³ יהו"ה ימלוך לתתא¹⁶⁴ רבי אחא אמר יהו"ה [דא חכמה עילאה] מלך דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי יהו"ה מלך דא תפארת ישראל יהו"ה ימלוך דא ארון הברית¹⁶⁵.
תרגום: שני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון. (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוך" למטה. רבי אחא אמר, "ה' (זו החכמה

– מאיר התיקון –

- ¹⁵¹ הם ממונים ללכוד בני אדם (אור יקר).
¹⁵² לשון שרגא בטיהרא דהיינו שהם פשוטים מכלי גשם כצהרים (אור יקר).
¹⁵³ ממקום מחבואם דהיינו נוק' דתהומא רבא (אור יקר).
¹⁵⁴ עליונים הנאחזים בגבורה, מהם קדושים מהם חצונים (אור יקר).
¹⁵⁵ שהם כמה מינים שונים (אור יקר).
¹⁵⁶ הם כחות הדין (אור יקר).
¹⁵⁷ הם כחות החצונים שכחות הדין רוכבים עליהם (אור יקר). "ס"א המה אינון מאריהון דדינא דקאמרן וחמוריהם) נוסף בדפ"ו וכן הוא במ"מ.
¹⁵⁸ הם להנהגת הרחמים מדת יום, ליליא להנהגת הדין מדת לילה (אור יקר).
¹⁵⁹ הרי הם בינה ומלכות, ועי' לקמן ויחי רמח ע"ב. ורק מהז"ת שלהם ולמטה נקראים הם "עולם" (ביאורים ח"א נט ע"ג).
¹⁶⁰ עי' ע"ח שער הצלם פרק א' שכל עולם הוא בחי' נוק'. והנה ד"ז שבינה ומלכות מכונים "עולם" הוא רק קאי על הז"ת שלהם, שכן הג"ר הם מוחין, והם מבפנים והם נסתרות, ועיקר הכינוי "עולם" קאי על כללות הנושא את כל המציאויות כולם, הנכללים בד' יסודות (ביאורים ח"א נט ע"ג עיי"ש).
¹⁶¹ בפסוקי דזמרה בפיוט "יהי כבוד". ועי' ע"ח שער כה דרוש ע"א קשר שלו למנצפ"ד.
¹⁶² א"א (מ"מ).
¹⁶³ אר"א (מ"מ).
¹⁶⁴ זרין (מ"מ). עי' בבהגר"א על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הוי"ת שבמ"ס, ע"כ, ועי' בבהגר"א על ס"י ג ע"ד דהיינו שם "ב".
¹⁶⁵ "עלמא עילאה" כולל ג"ר, ת"ת כולל חג"ת, ו"ארו"ן הברית" כולל נה"י. ועי' בבהגר"א על ס"י פ"א מ"א אופן ג' (דע"ה ח"ב קמ ע"ב).

העליונה) מלך" זה עולם העליון שהוא העולם הבא, "ה' מלך" זו תפארת ישראל, "ה' ימלוך" זה ארון הברית.

(ו) עי' זהר: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איה¹⁶⁶ לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה¹⁶⁷ הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל)מלכא עלאה¹⁶⁸ דאיהי עלאה¹⁶⁹ וטמיר וגניז¹⁷⁰ ועביד ליה תרעין אלין על אלין¹⁷¹ ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד¹⁷² בכמה מנעולין¹⁷³ בכמה פתחין¹⁷⁴ בכמה היכלין¹⁷⁵ אלין על אלין¹⁷⁶ אמר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול¹⁷⁷ און הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה¹⁷⁸ איהי ודא איהי ראשית.

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

(ז) עי' זהר ח"א פג ע"א: רבי שמעון הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי אלעזר בריה רובי אבא ורבי יהודה עד דהוה אזלי א"ר שמעון תוהנא היך בני עלמא לא משגיחין למנדע מלי דאורייתא ועל מה קיימי פתח ואמר (ישעיה כו ט) נפשי אויתין בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך¹⁷⁹ האי קרא אוקמוה ואוקימנא ליה

אבל תא חזי נפשא דבר נש כד סליק לערסיה נפקת מניה וסלקא לעילא ואי תימא דכלהו סלקאן לאו כל חד וחד חמי אפי מלכא אלא נפשא סלקא¹⁸⁰ ולא אשתאר בה בהדי גופא בר חד רשימו (נשימו) דקסטא דחיותא¹⁸¹ דלכא ונפשא אזלא ובעיא לסלקא¹⁸² וכמה דרגין לדרגין לסלקא שטאת

– מאיר התיקון –

- ¹⁶⁶ "נ"א אלא איהי ראשית" נוסף בדפ"ו.
¹⁶⁷ חכמה (רח"ו). לאפוקי מלכות שהיא חכמה תתאה (יהל אור).
¹⁶⁸ אבא (רח"ו). ר"ל חכמה עלאה (יהל אור).
¹⁶⁹ על אימא (רח"ו).
¹⁷⁰ טמיר וגניז - כתר, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך זה טמיר וגניז (בהגר"א בתיקו"ז א ע"א), אוריא ומר"ס (שם קלח ע"א).
¹⁷¹ חמישים שערי בינה (רח"ו).
¹⁷² כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א (רח"ו).
¹⁷³ שבעשיה (רח"ו).
¹⁷⁴ שביצירה (רח"ו).
¹⁷⁵ שבבריא (רח"ו). נגד ג' עולמות (יהל אור).
¹⁷⁶ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה (רח"ו).
¹⁷⁷ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה (רח"ו).
¹⁷⁸ וז"ס (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה, אין חכמה (יהל אור).
¹⁷⁹ כלומר נפשי איוה אותך בלילה, וכנגד הקב"ה אמר, שהנפש באותה שעה היא מסתלק להקב"ה (אור יקר).
¹⁸⁰ הוא הבל דגרמי והוא נפש דקטנות שהוא רשימו דנפש דגדלות הנכנסת כשנולד (רמ"ז).
¹⁸¹ ביאור מילת קיסטא דחיותא וכו' ר"ל מדת החיים פ"י שעתה חזר ז"א להיותו כבראשונה כמדתו שלא היו בעת אצילותו רק ו"ק בלבד וכו' ונוק' אין בה בחי' מוחין ושום אבר מן גופא רק חלק עשירי מעשרה חלקים שיש לה בגדלותה וכו' אין בו בחי' חיות רק אותו חלק העשירי מן החיות שהיה לו שהוא מגיע לנוק' ואז נחלק אותו החיות שאינו רק חלק העשירי בלבד ונחלק בו"ק ובמלכות שבו וזהו ביאור קיסטא דחיותא (שעה"כ נה ע"ב).
¹⁸² עליה זו היא מפני שהנשמה מקור חיים לרוח והרוח מקור חיים לנפש והנפש מקור חיים לנשמה (אור יקר).

והיא אתערעת בהני קומרין טהירין דמסאבותא אי היא דכיאת דלא אסתאבת ביממא סלקא לעילא ואי לאו דכיאת אסתאבת בינייהו ואתדבקת בהו ולא סלקא יתיר ותמן מודעי לה מלין [ואייה] (ו) אתדבקת מאינון מלין דזמן קריב ולזמנין דחייכיין בה ומודעיין לה מלין כדיבין וכדין אזלא כהאי גוונא כל ליליא עד דיתער בר נש¹⁸³ ותאבת לאתרה [זכאין אינון צדיקייא דגלי לון קב"ה רזין דיליה בחלמא בגין דיסתמרון¹⁸⁴ מן דינא] ווי לאינון חייבי עלמא דמסאבין גרמייהו¹⁸⁵ ונפשייהו¹⁸⁶ תא חזי אינון דלא אסתאבו¹⁸⁷ כד סלקי בערסייהו נפשא סלקא ועאלת בין כל הני דרגין (ודרגין) בקדמיתא וסלקא ולא אתדבקת בהו ולבתר אזלא ושטאת וסלקא כפום אורחה¹⁸⁸ ההיא נפשא דזכת לסלקא אתחזיאת קמי דסבר אפי יומין¹⁸⁹ ואתדבקת ברעותא¹⁹⁰ לאתחזאה בתיאובתא¹⁹¹ עלאה¹⁹² למחמי בנועם מלכא ולבקר א בהיכליה¹⁹³ ודא הוא בר נש דאית ליה חולקא¹⁹⁴ תדיר¹⁹⁵ בעלמא דאתי¹⁹⁶ ודא היא נפשא (דכסיפא) [דכסופא] דילה [כד סלקא] בקב"ה (תדיר) ולא אתדבקת בהני זינין טהירין אחרנין והיא אזלת בתר זינא קדישא (באתרא) [בתר אתרא] דנפקת מתמן ובגין כך כתיב (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה בגין למרדף בתך ולא לאתפתאה בתר זינא אחרא נוכראה תא חזי נפשי דא נפש דאיהי שלטא בלילה למרדף בתר דרגא רוח ביום דכתיב נפשי אויתך¹⁹⁷ בלילה דא נפש דאיהי שלטא בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך דא רוח דאיהו שלטא ביממא ואי תימא דתרין דרגין אינון בפרודא לאו הכי דהא דרגא חד אינון ואינון תרין בחבורא חד וחד עלאה דשלטא עלייהו¹⁹⁸ ואתדבק בהו ואינון ביה¹⁹⁹ (ואקרון) [ואתקריאת] נשמה²⁰⁰ וכלהו דרגין סלקאן ברזא דחכמתא דכד מסתכלן אלין דרגין יסתכל בר נש בחכמה עלאה והאי נשמה עייל בהו

– מאיר התיקון –

¹⁸³ בחצות לילה, שאחר חצות אין שעשוע זה לנפשות מפני שהקב"ה בא לגן עדן של מטה, והישן אחר החצות אפילו צדיק גמור, אין ממש בענייניו, כי הנפש היא נאחזת בחצונים, וכל חלום שהוא אחר חצות אין בו צדק (אור יקר).

¹⁸⁴ הם יודעים בחלמם גזרה עליונה ומתענים ושבים בתשובה (אור יקר).

¹⁸⁵ במעשים רעים ביום (אור יקר).

¹⁸⁶ בלילה בעת סלוקה (אור יקר).

¹⁸⁷ שלא פגמו ביום (אור יקר).

¹⁸⁸ היינו בסוד מנוחת הנפש כל א' וא' כפי בחינתה ומדרגתה דאית נפש ואית נפש (אור יקר).

¹⁸⁹ שר הפנים שהוא נקרא סבא אפי יומין, דהיינו הסברת פנים העליונה פני הספירות העליונות שהם מים עליונים (אור יקר).

¹⁹⁰ אחר כך, החכמת עצמה וכוללת עצמה בו (אור יקר).

¹⁹¹ תיובתא (אור יקר).

¹⁹² להתדבק ברוב החשק התחתון בעליון, וכן היא מרוב השקה היא נכללת שם ומשם היא משגת נועם ה' דהיינו אור הבינה המתגלה על ידי הת"ת (אור יקר).

¹⁹³ מלכות (אור יקר).

¹⁹⁴ היינו היות נועם ה' מתגלה למטה והוא משתעשע בו (אור יקר).

¹⁹⁵ בין בחייו בין במותו (אור יקר).

¹⁹⁶ בינה (אור יקר).

¹⁹⁷ היינו המלכות מדת לילה רוח שליט ביממא היינו תפארת מדת יום, וחשק המלכות להדבק בת"ת, ושיעור הכתוב "נפשי" כנגד המלכות, שהיא מדת לילה, וחלק ממנה הוא נפש האדם לכך אמר אויתך בלילה דהיינו עת סילוק הנפש מהגוף שהיא הת"ת מדת יום, ואינו באדם לפעמים, גם כן רוח שהיא חלק הת"ת אשחרך דהיינו בשחר ביום שהוא זמן שליטתו אשחרך (אור יקר).

¹⁹⁸ היינו הנשמה והיא כעין הבינה על ת"ת ומלכות, וכמו שהבינה קושרת ומייחד ת"ת ומלכות כן הנשמה היא קושרת ומייחדת רוח ונפש. ואומר "שלטא עליה" הכוונה שהם מתנהגים למטה כרצונה (אור יקר).

¹⁹⁹ "אינון" רוח ונפש, "ביה" בנשמה, דהיינו כענין דבקות הת"ת ומלכות ומציאותם בבינה להיותם שואבים שפע וחיות עליון ממנה, ואף כן נפש ורוח דבקי בנשמה ומציאותה בה להיותם שואבים ממנה חיות עליון (אור יקר).

²⁰⁰ שמה יעיד על מציאותה מבינה כענין ונמשת שדי תבינם וכענין נשמת כל חי שהיא הבינה והיא נשימה וחיות לתחתונים, וכן הנשמה (אור יקר).

ומתדבקן בה וכד האי שלטא כדין ההוא בר נש אקרי קדוש²⁰¹ שלים מכלא²⁰² רעותא חדא²⁰³ לגבי קב"ה

תרגום: רבי שמעון היה הולך בדרך, והיה עמו רבי אלעזר בנו, ורבי אבא ורבי יהודה. בעודם הולכים, אמר רבי שמעון, תמהני איך בני העולם לא משגיחים לדעת דברי תורה, ועל מה עומדים. פתח ואמר, "נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך". הפסוק הזה בארוהו, ובארנו אותו. אבל בא וראה, נפש האדם, כשהוא עולה למטתו, יוצאת ממנו ועולה למעלה. ואם תאמר שכולן עולות, אין כל אחד ואחד רואה את פני המלך, אלא הנפש עולה ולא נשאר בה עם הגוף רק רושם (נשימה) של המדה של חיות הלב. והנפש הולכת ורוצה לעלות. וכמה דרגות לדרגות לעלות. והיא משוטטת ופוגשת בקליפות של אורות הטומאה. ואם היא טהורה, שלא נטמאה ביום, עולה למעלה. ואם היא לא טהורה, נטמאת ביניהם ונדבכת בהם ולא עולה יותר. ושם מודיעים לה דברים, ונדבכת מאותם דברים של זמן קרוב. ולפעמים שצוחקים עליה ומודיעים לה דברים כוזבים, ואז הולכת כדוגמא זו כל הלילה עד שיתעורר האיש, ושבה למקומה. אשרי הצדיקים הללו שהקדוש ברוך הוא מגלה להם סודותיו בחלום כדי שישמרו מן הדין. אוי לאותם רשעי העולם שמטמאים עצמם ונפשם.

בא וראה אותם שלא נטמאו, כשעולים למטתם, הנפש עולה ונכנסת בין כל אותן הדרגות בראשונה, ועולה ולא נדבכת בהן. אחר כך הולכת ומשוטטת ועולה כפי דרכה. אותה הנפש שזוכה לעלות, נראית לפני ספר פני הימים, ונדבכת ברצון להראות בתשוקה עליונה לראות בנועם המלך ולבקר בהיכלו. וזה הוא האיש שיש לו חלק תמיד בעולם הבא. וזו היא הנפש שהרצון שלה כשעולה בקדוש ברוך הוא (תמיד) ולא נדבכת במינים הללו אורות האחרים. והיא הולכת אחר מין קדוש במקום (אחר מקום) שיוצאת משם. ולכן כתוב "נפשי אויתך בלילה", כדי לרדוף אחרך ולא להתפתות אחר מין אחר נכרי.

בא וראה, "נפשי" זו הנפש ששולטת בלילה ורודפת אחר הדרגה. הרוח [שולטת] ביום, שכתוב "נפשי אויתך בלילה", זו הנפש ששולטת בלילה. "אף רוחי בקרבי אשחרך", זו הרוח ששולטת ביום. ואם תאמר ששתי דרגות [האלה] הן בפירוד, לא כך, שהרי הן דרגה אחת, והן שתיים בחיבור אחד, [ועוד] אחת עליונה ששולטת עליהן ונדבכת בהן והן בה, (ונקראים) ונקראת נשמה. וכל הדרגות עולות בסוד החכמה, שכאשר מסתכלים [על] אלו הדרגות, יסתכל האדם בחכמה העליונה, והנשמה הזו נכנסת בהם ונדבקים בה. וכשזה שולט, אז אותו האיש נקרא קדוש, שלם מן הכל, רצון אחד לקדוש ברוך הוא.

(ח) עי' זהר ח"א מט ע"א: ויבן יהו"ה אלהי"ם אוף הכי נמי בשם מלא דהא אבא ואמא אתקינו לה עד לא אתת לבעלה את הצלע²⁰⁴ כמה דאת אמר (שיר א ה) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם

– מאיר התיקון –

²⁰¹ מצד החכמה והבינה ששם הקדש כנודע, מהיכל קדש הקדשים ועיקר בחכמה (אור יקר).

²⁰² בכל כלל הג' נפש רוח ונשמה (אור יקר).

²⁰³ שהרי הנשמה כוללת הכל אל העבודה. ואפשר קדוש מצד החכמה, שלים מכל מצד הבינה, רוחא חד מצד הכתר, בענין שמה שאין לו חלק מהספירות כגון חכמה וכתר, הוא משתלם במעשיו בקדושתו, מחכמה וברעותא חדא וכו' מכתר (אור יקר).

²⁰⁴ קשיא ליה אומרו השתא את הצלע, שהרי שם זה מורה חשך וחסרון, וכו' לזה אמר שהיא משבחת עצמה לדרך זה שחורה אני היינו את הצלע ונאווה היינו ויבן שתקנוה וזהו שאמר אספקלריא דלא נהרא ואבא ואמא תקינו לה (אור יקר).

אספקלריאה דלא נהרא אבל אבא ואמא אתקינו לה²⁰⁵ לאתפייסא²⁰⁶ בעלה בהדה ויביאה אל האדם²⁰⁷ מהכא אוליפנא²⁰⁸ דבעאן אבא ואמא דכלה לאעלה ברשותיה דחתן כמה דאת אמר (דברים כב טז) את בתי נתתי לאיש הזה וגו' מכאן ואילך בעלה ייתי לגבה²⁰⁹ דהא ביתא דילה הוא דכתיב (בראשית כט ל) ויבא אליה ויבא גם אל רחל בקדמיתא ויביאה אל האדם דעד הכא אית לאבא ולאמא למעבד לבתר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה הוא ויטול רשות מינה²¹⁰ ועל דא אתערנא דכתיב (שם כח יא) ויפגע במקום וילן שם דנטיל רשו בקדמיתא מכאן אוליפנא דמאן דמתחבר באנתתיה בעי למפגע לה ולבסמא לה במלין ואי לאו לא יבית לגבה בגין דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא אניסו

תרגום: "ויבן ה' אלהים", אף כאן גם כן בשם מלא, שהרי אבא ואמא תיקנו אותה טרם שבאה לבעלה, "את הצלע", כמו שנאמר "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים", אספקלריה שלא מאירה. אבל אבא ואמא תיקנו לה שיתפייס בעלה עמה. "ויבאה אל האדם", מכאן למדנו שצריכים אבא ואמא של הכלה להכניסה ברשותו של החתן, כמו שנאמר "את בתי נתתי לאיש הזה וגו'". מכאן ואילך בעלה יבוא אליה, שהרי הבית הוא שלה, שכתוב "ויבא אליה", "ויבא גם אל רחל". בהתחלה "ויבאה אל האדם", שעד כאן יש לאבא ולאמא לעשות, אחר כך הוא יבא אליה, וכל הבית שלה הוא, ויטול רשות ממנה. ועל זה הערנו שכתוב "ויפגע במקום וילן שם", שנטל רשות בהתחלה. מכאן למדנו, שמי שמתחבר באשתו, צריך לפייס אותה ולשמח אותה בדברים. ואם לא, שלא ילון אצלה, כדי שיהיה רצון שלהם כאחד בלא אונס.

(ט) עי' זהר ח"ג קצט ע"א: רב המנונא²¹¹ קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טב וכמה תועלתא גרים לון רפיון דשאר עמין כמה בישין גרים לון דחיקו ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניהו כל'יהא כלא דחיק²¹²:

רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש [והאי איהו] (ומאי ניהו) כלה והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון בהאי עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו כלה (ישעיה כח כב) כי – מאיר התיקון –

²⁰⁵ היה צריך לברא את האדם וחוה כדי שעל ידם יתבררו מ"ן של כל הנשמות כנ"ל, ולזה היה צריך זווג, ואי אפשר להם להזדווג אם לא יחזרו פב"פ, ולחזור פב"פ אי אפשר לסבה כנ"ל, כדי שלא יתאחזו הקליפות באחוריים דנקבות, ולכן כדי לבטל ב' המניעות האלו, מה עשו אר"א, נסרו את הנוקבא העומדת אחורי ז"א, ואח"כ העלו זר"ן הנסרים למעלה בהיכל אר"א עצמה, ששם אין כח לקליפות להתאחז באחורי הנקבה, וזה ההיכל דאר"א הוא בחי' החופה של זר"ן, חתן וכלה, ושם יוכלו לחזור פב"פ, ושם נזדווגו זר"ן יחד. וכל ענין זה תבינהו בזוהר (פ' בראשית מח ע"ב) מ"ש בפ' ויבן ה' אלהים את הצלע, שהוא ענין הנסירה, ואח"כ ויביאה אל האדם, מהכא ילפינן דבעאן אר"א לאעלאה לכלה ברשותא דחתן, כד"א את בתי נתתי לאיש הזה. מכאן ואילך ייתי בעלה לגבה, דהא ביתא דילה היא, דכתיב ויבא אליה (ע"ח מ"ד ומ"ן א). עי' ע"ח שער המוחין פרק ט', פנימיות וחיצוניות דרושים ד' ז' ח' ודע"ה ח"ב דרוש ד' ענף לא ולב, והוא בחי' זכות אבות (ביאורים ח"ב מה ע"ג).

²⁰⁶ הרי כאשר היא בחסרון עם החשך אינו רצון בעלה עמה לרדת ממעלת אמנם כאשר תתקשט באור הבא לה מחכמה ובינה הוא מתייחס עמה להדבק עמה ליכנס אל בית אימה כדכתיב אביאן אל בית אמי וכן אל בית אמי ואל חדר הורתי (אור יקר).

²⁰⁷ היינו שעלו להיכל הבינה והיה שם זווגם והז"א קדם שם שהוא ישוב בחיק אר"א ואח"כ עולה המלכות אצלו (מ"מ). עי' ע"ח שער מול"מ פרק ד' בענין בחינת "אשת חיל עטרת בעלה" (ביאורים שם).

²⁰⁸ קשיא ליה כיון שכל עניני היחוד נאמר דהיינו ויבן ה' אלקים אל הצלע מאי תו ויביאה אל האדם ותירץ שנוסף על קישוטיה מביאים אותה מלמטה למעל העל נר"ה אל בית חופת הת"ת שמוסרים אותה לו לחופה כענין מכאן אוליפנא וכו' כדמסיק (אור יקר).

²⁰⁹ מלמעלה מבית אביו ואמו שעולה ומביא לה מזונא וצרכיה (אור יקר).

²¹⁰ בשעת הזיווג שהיא מתעוררת כרצונה (רח"ו).

²¹¹ כפל הענין כדי ליתן טעם וה"ק בכל הגוים אעשה כלה ונתן רב המנונא טעם לזה דחיקו ועאקו (מ"מ).

²¹² פי' הכ' בפתח ול' דגושה, אבל באר"ה שיש להם רפיון גם כלה שלהם רפויה וכולה בניקוד קמ"ץ. ונלע"ד שבזה יובן מרז"ל אגרא דכלה דוחקא שכר ישראל שנקראים כלה דגושה בשביל הדוחקא שהיה להם בעולם הזה (מ"מ). ועי' בהגר"א בתיקו"ז כח ע"א ד"ה דוחקא: כמ"ש בזוהר (שלח דף קצט ע"א) שכלה בדגש תוך הכ' הוא פְּלָה, וברפה הוא כְּלָה, לכן דחיק גורם דחיק שהוא דגש פְּלָה, וז"ש כי אעשה כלה, ר"ל כבר עשיתי את הפְּלָה, רק שאתה מעכב שאיני רוצה לדחוק אותך ביותר, וזהו ואותך לא כו'.

כלה ונחרצה שמעתי כי אעשה כלה כלה ברפיון לישראל דהוה לון דחיקו ועאקו כלה (שם סא י) וככלה תעדה כליה²¹³ מאן כליה אלין ישראל דאינון כלים דהאי כלה: ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו (עמוס ט יא) אקים את סכת דוד²¹⁴ הנופלת סכת שלום לשאר עמין דהוה לון רפיון (צוקה) צרה וצוקה וכלהו (כלא) ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא וע"ד (ירמיה ל יא) כי אעשה כלה בכל הגוים²¹⁵ וגו' ואותך לא אעשה כלה דהא לא אתחזי לך דהא דחיק הוית בקדמיתא זמנין סגיאין בדחיקו דגלותא תדיר ודחיק תהית²¹⁶ כלה (ס"א תרית כליה): תרגום: רב המנונא הראשון אמר דחק וצרות ישראל כמה טוב וכמה תועלת גרמו להם, רפיון של שאר העמים כמה רעות גרמו להם. דחק וצרות ישראל גורם להם שטוב יהיה ותועלת, ומהם כלה הכל דחוק.

רפיון של שאר העמים גורם להם רפיון ורע, וזהו כלה, וכך ראוי להם, שהרי כל רפיון בלא דחק שהיה להם בעולם הזה גורם להם רפיון אחר כך בלי דחק, כלה "כי כלה ונחרצה שמעתי", כי אעשה כלה, כלה ברפיון לישראל שהיה להם דחק וצרות, כלה "וככלה תעדה כליה". מה זה "כליה", אלו ישראל שהם כלי הכלה הזו.

ישראל שהיה להם דחק וצרות, "אקים את סכת דוד הנופלת", סכת שלום לשאר העמים שהיה להם רפיון צרה וצוקה כולה ברפיון, כמו שהיה להם בתחלה, ועל זה "כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'" "ואותך לא אעשה כלה", שהרי אין ראוי לך, שהרי דחוקים הייתם בתחלה פעמים רבות, בדחק של גלות תמיד, ודחוק תהיה כלה (תוריש כליה).

(י) עי' זהר ח"ב ע"א: מלכא משיחא [בריחא] (דארחא) כמה דאת אמר (שם יא ג) והריחו ביראת יהו"ה לא²¹⁷ למראה עיניו ישפוט²¹⁸ וגו' ותלת אלין דנו עלמא בלא סהדין והתראה שאר²¹⁹ בני עלמא על פום סהדין על מימר אורייתא: תרגום: מלך המשיח [לעתיד ידון] בריח, כמו שנאמר "והריחו ביראת ה' ולא למראה עיניו ישפוט וגו'", ושולשת אלה [משה שלמה והמשיח] דנו את העולם בלא עדים והתראה. שאר בני העולם, על פי עדים, על מאמר התורה.

(יא) עי' זהר ח"ג רע"א: אמרו מארי מתניתיך דמתיבתא עלאה ותתאה רעיא מהימנא אנו שליחן²²⁰ דמארי עלמא לגבך זכאה חולקך דאנת בעל תשובה שקול לשתיך רבוון דישראל ואנת הדרת לקב"ה ושכינתיה לאתריה עילא ותתא ובגינך [ת]פרקון וישראל ויחזרון (ישראל) לאתרייהו ולית חילא למשיחין [ת] למפרק לישראל בר מנך ובגינך אינון מתעכבין אשלים מלין יקרין אלין דעלייהו אתמר (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים:

תרגום: אמרו בעלי המשנה של הישיבה העליונה והתחתונה, רועה הנאמן אנו שלוחי רבוון העולם אליך, אשרי חלקך שאתה בעל תשובה שקול לששים רבוא ישראל, ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו, מעלה ומטה, ובגללך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם, ואין כח

– מאיר התיקון –

²¹³ השכינה מקשטת לישראל ומעטרת אותם באורה, ואפשר נמי שהיא מתקשטת בנשמתם והא איתנהו כי הנשמות הקדושות הם כליה וקישוטיה (אור יקר).

²¹⁴ הענין כי הצ' היא דחוקה יותר מס', וק' דחוקה יותר מכ', ופי' סוכת וצוקה אינו כפירוש כלה שפירשנו לעיל, כי לעיל ישראל דחוקים ומלת כלת גם כן להם דחוקה ודגושה ואומות העולם רפויים וכן מלת סוכ'ה וצוק'ה להפך כי ישראל שהיו דחוקים יהיו רפויים סוכה, ואומות העולם שהיו רפויים יהיו מכאן ואילך דחוקים ודגושים צוקה, ואי אפשר לפרש בדרך אחרת (אור יקר).

²¹⁵ עי' תיקו"ז כח ע"א.

²¹⁶ תהיה (דפ"ו).

²¹⁷ ולא (דפ"ו).

²¹⁸ כמש"ה "ואתה תחזה", ולא למשמע אזניו כשלמה, ששמועתו מחיות נושאי כסאו, אלא "והריחו" מצד ריח החוטם (רח"ו), ומ"ש ואתה תחזה כמשה, היינו לפי דעת יתרו, אבל כפי האמת רוח הקדש הוא אתי לגבי דמשה כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

²¹⁹ הן ד' חושים דאנשי חיל כו' משה ושלמה למראה עיניו למשמע אזניו, משיח והריחו, ושאר עלמא במימר פומא. ומשה עצמו רזא דדעת ברוה"ק, אלא אתפשטותא דשמשא על כוכביא, חכימין דאשתמודען באינון דיוקנין כו' ואתה תחזה כו' (יהל אור).

²²⁰ שיחזור אותן בתשובה, ויפרוק אותם רל"ו בדרגא דמט"ט, שכר שכיר, שליח דח"י עלמין כנ"ל (יהל אור).

למשיחים לגאול את ישראל חוץ ממך, ובגללך הם מתעכבים. השלם דברים נכבדים הללו, שעליהם נאמר "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים".

ועי' זהר ח"ג רעט ע"ב: דבי מקדשא ושמא דמשיח אתקריאו בשם יהו"ה ודא ארבע אנפי אדם ואינון דשבטא דלוי אינון נפקו²²¹ מחיון דאינון שאר שבטין ועאלו בחולקא דאדם דאינון ארבע אנפין דיליה ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם [קדמאה] דלעילא (משלי ל ד) מה שמו ומה²²² שם בנו ובגין דא (אוקמוה) כהנייא וליואי מזוניהון על ידא דמלכא אכיל [ב]פתוריה ושאר חיילין דמלכא כל חד יהבין ליה למיכל בבית [מושב] דיליה ורעיא מהימנא [איהו] כברא דמלכא קריב למלכא יתיר מאלין דאכלין לפתוריה דלית מאן דקריב למלכא מכל בני מלכותא כבריה: תרגום: שביית המקדש ושם המשיח נקראו בשם יהו"ה, וזה ארבע פני אדם, והם שבט לוי. הם יצאו מחיות, שהם שאר השבטים, ונכנסו בחלקו של אדם, שהם ארבע פנים שלו. ומשה הוא אדם, בדמות של אותו אדם הראשון שלמעלה, "מה שמו ומה שם בנו". ומשום זה כהנים ולוים, מזונם על ידי שהמלך אוכל בשלחן ושאר חיילות המלך לכל אחד נותנים לו לאכול בבית מושבו. ורועה הנאמן הוא כמו בן המלך, קרוב למלך יותר מאלו שאוכלים על שלחנו, שאין מי שמתקרב למלך מכל בני המלכות כמו בנו.

(יב) עי' זהר ח"ג צו ע"א: השתא מלה אחרא בעינא למנדע הא חזינא²²³ בפסח ז' ובסכות ז' ושלימו דחדוותא ביומא אחרא²²⁴ בשבועות אמאי לא אשתכחו ביה ז' ימים והא הכא אתחזון יתיר מכלא²²⁵ פתח ואמר (שמואל ב' ז כג) מי²²⁶ כעמך כישראל גוי אחד בארץ וכי מאי שנא הכא דאקרון²²⁷ ישראל אחד יתיר מאתר אחרא²²⁸ אלא כיון דשבחא דישאל אתיאי לפרשא קרא לון אחד דהא בכל אתר שבחא דישאל אחד הוא:

תרגום: עכשיו דבר אחר אני רוצה לדעת, הרי ראינו בפסח ז' ובסכות ז' ושלמות השמחה ביום אחר, בשבועות למה לא נמצאו בו ז' ימים והרי כאן ראויים יותר מהכל. פתח ואמר (שמואל ב ז) "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ" וכי מה שונה כאן שישראל נקראו אחד יותר ממקום אחר, אלא כיון שהשבח של ישראל בא לפרש, קרא להם אחד, שהרי בכל מקום השבח של ישראל הוא אחד.

(יג) עי' בהגר"א בספד"צ א ע"א: דצניעותא - הוא רישא דלא אתיידע שהוא נעלם מעיני כל, וחכמה גילוי וכו' ולבושו להתגלות בתחתונים כנ"ל. אע"ג דמתלבש בא"א מ"מ שם סתום וכו', וכמש"ש (דף רפח ע"א) עתיקא קדישא הוא בוצינא עילאה סתימא דכל סתימין ולא שכיח בר אינון נהורין דמתפשטין דמתגלין וטמירין ואינון אקרי שמא קדישא²²⁹, והם מחכמה ולמטה שמשם מתחיל השם וכו', והוא מתלבש בכל האצילות ע"י חכמה כנ"ל (א ע"א ד"ה ספרא), וזהו ספרא דצניעותא. לפיכך אין מגלין זאת החכמה אלא לצנועין²³⁰, כמ"ש (קידושין עא ע"א) אין

– מאיר התיקון –

²²¹ נפקן (דפ"ו).

²²² אדם ומרע"ה, שניהם מ"ה, שמא מפרש, גי' אדם, שהוא אדם שעל הכסא (יהל אור), חכמה ועד"א (יהל אור).

²²³ שאלתו מורכבת מכמה שאלות האחד שבעה בפסח, בסוכות שבעה ואינם כעין פסח שהם שבעה ויום טוב קודם ואחר ובסוכות שבעה ולא יום טוב באחריתם, ואחר כך שמיני (אור יקר).

²²⁴ ובשבועות שהיה ראוי יותר אל הכללות שהוא במדת התפארת הכולל יותר בספירות אינם שבעה עם היות שהיה ראוי אל המעלה יותר מן הפסח שבחסד ויותר מן הסוכות שבגבורה (אור יקר), פי' בשמיני עצרת (מ"מ).

²²⁵ וצריך טעם למה אינם דומה לאחד מהם (אור יקר). כי הוא הי"ט היותר משובח (רח"ו).

²²⁶ ומי (דפ"ו).

²²⁷ קשיא תרתי חדא דכיון דלא אשתמיט (אור יקר).

²²⁸ משמע דלאו אחרא הוא. ואם תאמר שזה בנה אב אם כן למה נתגלה ענין זה הנה ולא במקום אחר, ותירץ כי טעם למה ענין זה הנה מפני שהיה משבח לישר' [שכחם] (שבחם) בזה, ומאי דאמרת דלא אשתמיט וכו' לאו קושיא הוא שבכל מקום ישראל נקראים אחד על הסתם כדמפרש (אור יקר).

²²⁹ תרגום: ע"ק הוא הנר העליון, סתום מכל הסתומים, ולא נמצא חוץ מאלה אורות שמתפשטים, שמתגלים ומסתתרים, והללו נקראים השם הקדוש.

²³⁰ הטעם שאין לגלות הדברים "אלא לצנועין", מכיון שרק אצל הצנועין הלימוד ישאר במעלתו דוגמת המר"ס שאפילו שהוא מלביש לרדל"א, נשאר סתום, וכמ"ש בב"ע לד ע"ב [זקן הוא ת"ח שקנה

מוסרין אלא למי שהוא צנוע וכו', ועיקר החכמה הזאת להצניע²³¹ כמ"ש (חגיגה יג ע"א) כבשים ללבושך דברים שהן כבשונו של עולם כו'.

(יד) עי' זהר ח"ב קיא ע"א: מאי בכורה נטל מניה הבכורה דלעילא ותתא בכרה חסר ו' כדין עקב את אחיו ודאי דעבד ליה עוקבא וארמי ליה לאחורא²³² מאי אחורא אקדים ליה דיפוק בקדמיתא להאי עלמא אמר יעקב לעשו טול אתה האי עלמא בקדמיתא ואנא לבתר: תא חזי מה כתיב (בראשית כה כו) ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו מאי בעקב עשו וכי סלקא דעתך דהוה אחיד ידיה ברגליה לאו הכי אלא ידו אחזת במאן דההוא דהוה עקב ומנו עשו דהא עשו עקב אקרי משעתא דעקב אליהו לאחוי ומיומא דאתברי עלמא עקב קרי ליה קודשא בריך הוא דכתיב (שם ג טו) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב אנת דאקרי עקב תשופנו בקדמיתא ולבסוף הוא דימחי רישך מעלך ומנו סמא"ל דאיהו רישא דחויא דמחי בהאי עלמא: ועל דא בבטן עקב את אחיו (הושע יב ד) שוי עליה למהוי עקב ונטל עשו האי עלמא בקדמיתא ודא רזא דכתיב (שם לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל ודא איהו רזא דאמר שלמה מלכא (משלי כ כא) נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך בסוף עלמא:

תרגום: איזו בכורה נטל ממנו, הבכורה שלמעלה, ולמטה בכרה חסר ו'. אז הוא עקב את אחיו ודאי, שעשה אותו עקב, וזרק אותו לאחור. איזה אחור, שהקדים אותו שיצא בראשונה לעולם הזה. אמר יעקב לעשו, טול אתה את העולם הזה בתחילה ואני אחר כך. בא וראה מה נאמר "ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו", מה זה "בעקב עשו", וכי יעלה על דעתך שהיה אחז את ידו ברגלו. לא כך, אלא ידו אחזת במי שהוא היה עקב, ומיהו עשו. שהרי עשו נקרא עקב, משעה שעקב את אחיו. ומיום שנברא העולם, קורא לו הקדוש ברוך הוא עקב, שנאמר "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב". אתה שנקרא עקב, תשופנו בתחלה. ולבסוף הוא שימחה את ראשך מעליך. ומיהו, סמא"ל שהוא ראש של הנחש, שמכה בעולם הזה. ועל זה "בבטן עקב את אחיו", שם עליו להיות עקב, ונטל עשו את העולם הזה בהתחלה, וזה סוד הנאמר "אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל". וזהו הסוד שאמר שלמה המלך "נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך", בסוף העולם.

– מאיר התיקון –

חכמה ודעתו סתומה ואינו מתגלה כלל, כמ"ש רז"ל (ע"ז ה ע"ב) אין אדם עומד על דעת רבו וכו', וכתב (משלי יא ב) ואת צנועים חכמה שמעלימים הסודות, וכן כאן מו"ס דע"ק הוא סתום, ושם הוא גילוי הצניעותא שהוא רדל"א, ומו"ס הוא מסתירו, ולכן נק' צניעותא דספרא כמ"ש הגאון בפי' לס"ד יעו"ש, ושם הסודות הנסתרים שאינם מתגלים רק לצדיקים לע"ל בסוד יין המשומר בענביו, וע"ז נאמר (פסחים קיט ע"א) ולמכסה עתיק דברים שכיסה אותם עתיק יומין, והוא סוד השמחה והשחוק שיהיה לע"ל, כמ"ש במדר"נ פ' תולדות (קלה ע"ב) ואלה תולדות יצחק בן אברהם אלה תולדות השחוק והשמחה שיהיה בעולם כו', והענין שיצחק הוא סוד מו"ס ששם גבורה דע"י ושם הוא בסוד ישחק בשין בינה שין שורקת והוא סוד יין המשמח כמש"כ (אד"ר קכח ע"ב) כחמר טב על דורדייא והוא בן אברהם סוד אוירא ששם חסד ע"י כמש"ל ומו"ס הוא תחת האוירא]. ועי' לש"ו דע"ה ח"א נז ע"ב וז"ל, נושאי הענינים [של קבלה הם] רק באצילות ובעולמות דאור א"ס, ולכן נקרא חכמת הקבלה בשם נסתר, משום שכל נושאי הענינים שאנו מדברים בהם הוא מעולמות העליונים אשר למעלה למעלה אשר אין השגה ותפיסה בזה לשום בריה, והרי הוא נעלם ונסתר מהכל, משא"כ כל חלקי הנגלה מתוה"ק הרי הו' כל נושאי הענינים שבהם גלויים לכל, עכ"ל. ועי' בבהגר"א על ת"ז קז ע"ד ד"ה א"ל ר"א וז"ל, מאי בושה שייך בתורה, והשיב כמו שזיווג באשתו נולד עתה הבושה מחמת היצה"ר שנוולד באדם, ולע"ל אז לא יתבוששו, וכ"ה בגילוי הסוד וכו', וכל זמן שאנו מלובשין באלו הקליפות צריכין אנו להתבושש ולכסות, עכ"ל, יעו"ש מש"כ באורך.

²³¹ עי' ב"ע פח ע"ב ז"ל, כתוב באדרא רבא קכח ע"א שמי שמכסה רזין נקרא נאמן, שת"ד עשויים לכסות רזין דמו"ס שהם המשח רבות, ולכן נקראים מדות שנתנו גבול וקצבה אל האורות, עכ"ל. כלומר, עיקר החכמה הוא להיות כלי למשח רבות, וכדי שהמשח רבות ישאר במעלתו חייבים להצניע אותו. ועי' לקמן יח ע"ב ד"ה בתליסר בענין משח רבות הערה.

²³² ור"ל שהעולם הזה נק' אחור לגבי עולם הבא ונקרא עקב שהוא לשון סוף לגבי עולם הבא וזהו בבטן עשה לאחיו שיקרא עקב וסוד הענין שמוחין דקטנות הם שני אלהים גימ' עק"ב ויעקב דחה לעשו לינק מהקטנות לבד שהם דינים (מ"מ).

(טו) עי' זהר ח"א ו ע"א: ועל דא לית מחלוקת לעילא²³³ בגין דתריין שלומות לתתא חד יעקב²³⁴ וחד יוס"ף²³⁵ ובגין כך כתיב תרי זמני (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק דא יעקב ולקרוב דא יוסף²³⁶ לרחוק כמה דאת אמר (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי (שמות ב ד) ותתצב אחותו מרחוק ולקרוב²³⁷ כמה דאת אמר (דברים לב יז) חדשים מקרוב באו²³⁸ מרחוק דא נקודא עלאה דקיימא בהיכליה²³⁹ ועל דא כתיב (ויקרא יט ל) תשמורו אתכליל בשמור²⁴⁰ ומקדשי²⁴¹ תיראו דא נקודא (דאמצעייתא דאית לדחלא) [דקיימא באמצעייתא דאית לדחלא מינה] יתיר מכלא דענשיה מיתה²⁴² והיינו דכתיב (שמות לא יד) מחלליה מות יומת²⁴³ מאי²⁴⁴ מחלליה מאן דעאל לגו חלל דעגולא²⁴⁵ ורבושא²⁴⁶ לאתר דההוא נקודא²⁴⁷ שריא ופגים ביה מות יומת²⁴⁸ ועל דא כתיב תיראו וההיא נקודה אקרי אני²⁴⁹ ועלה שריא ההוא דסתים עלאה²⁵⁰ דלא אתגליא והיינו יהו"ה וכלא חד:

תרגום: ועל כן אין מחלוקת למעלה, משום ששני שלומות למטה, אחד יעקב ואחד יוס"ף. ולכן כתוב פעמיים "שלום שלום לרחוק ולקרוב", "לרחוק" זה יעקב, "ולקרוב" זה יוסף. לרחוק כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי", "ותתצב אחותו מרחוק". ולקרוב, כמו שנאמר "חדשים מקרוב באו". מרחוק זו הנקודה העליונה שעומדת בהיכלו. ועל זה כתוב "תשמורו", [והוא] נכלל בשמור. "ומקדשי תיראו", זו הנקודה שעומדת באמצע, שיש לירא ממנה יותר מן הכל, שענשו מיתה. והיינו מה שכתוב "מחלליה מות יומת", מהו "מחלליה", מי שנכנס לתוך החלל של העגול

– מאיר התיקון –

²³³ ר"ל בעולם הבא, דרגא דבינה, בתרין מתיבתין, מתיבתא עלאה נגד חג"ת ומתיבתא תתאה נגד נה"י, כמ"ש בתז"ח (ז ע"ג), ובמתיבתא עלאה יעקב עשה שלום ובתתאה יוסף (יהל אור).
²³⁴ יסוד עליון של הפרצוף, הנקרא יסוד דישראל זוטא, מסתיים בת"ת כללות הפרצוף, ות"ת נקרא יעקב (רח"ו).

²³⁵ יסוד התחתון (רח"ו).

²³⁶ יסוד דישראל זוטא שם מתגלים אורות יסוד אבא הנקרא מטה אהרן (רח"ו).

²³⁷ יסוד אבא הנקרא קרוב (רח"ו).

²³⁸ שהיסוד נק' נער ע"ש חדתותא דסרהא (יהל אור).

²³⁹ ועי' זהר שמות יב ע"א שהוא מכיוון שע"י החכמה, הרי הוא אור החיה, נעשו הכלים (ביאורים ח"א לב ע"ד).

²⁴⁰ ר"ל שהכל במלכות (יהל אור).

²⁴¹ ר"ל חכמת שלמה, בת עין, בת שלש, בת שי"ן, בינה (יהל אור).

²⁴² שכאן סוד החיים, והחכמה תחיה בעליה, סוד החיה (יהל אור).

²⁴³ נגד עגולא ורבושא, כמו שמפרש והולך, שהן ב' שבתות (יהל אור).

²⁴⁴ מאן (דפ"ו).

²⁴⁵ הנה ד' היכלות הם והתחתון שבהם סוד דרגא עשיראה שבמלכות והוא בעיגולא סוד אופן העגול דתמן סוד אופנים כמ"ש במקומו בס"ד (רח"ו).

²⁴⁶ סוד היכל רצון דתמן חיות הקודש מרובעת כנז' פרשת פנחס, והחיות הם מרובעים כי הם ד' חיות הקודש וכל אחד ד' פנים וד' עיניים והם בת"ת היכל רצון. ומאלו השנים שהם מלכות ות"ת היכל ראשון וששי סוד אופנים וחיות עיגולא וריבוע, [שבת] תתאה ואמצעייתא. ואמנם כסא שהוא בריאה נקרא מקדש ראשון ג"ר עם הבינה בהיכל ז' והוא שבת עלאה כנודע, כי ג' שבתות הנה. והנה זה היכל הז' נקרא מקדש שבת הגדול, ועליו נאמר ומקדשי תיראו, והוא סוד הנקרא אני שהוא עיקר הנקודה הנקרא בת עי"ן כי הם ג"ר הנרמזת במלת אני כנודע א' כתר נ' בינה י' חכמה. וכן הוא שם אין כי בזכר אין ובנקבה אני, כי הזכר ביושר חכמה על בינה אך הנקבה בינה על חכמה בסוד הוה"י ולכן נקרא [אני] וז"ס אדני"י כי ד' שבש[ם זה] הם ד' רגלי המרכבה שהם חגת"ם ונכלל בהם כל הז' התחתונים. ואמנם נשארו ג' אותיות אני"י והם ג"ר שבה וכן נקודה טמירא כנודע כי הוא סוד היכל השביעי. הנה ג' שבתות אלו הם כלם בנקבה בז' היכלותיה ולז"א את שבתותי תשמרו כי כלם הם בנקבא בשמור וכנגדן יש שבתות עליוני' כזה יסוד ת"ת חכמה, והם נקרא זכור. וזהו שאמר לעיל כלולין תרווייהו בשמור (רח"ו).

²⁴⁷ דנקודה (דפ"ו).

²⁴⁸ עי' זוהר הרקיע. לפי ששם שורה ההיא נקודה, ויש לירא ממנה, משא"כ בתחומין שאין מיתה עליהן, אף למ"ד תחומין דאורייתא (יהל אור).

²⁴⁹ לקמן רכא ע"א וח"ב קנו ע"א והוא אני מן אדני"י כמ"ש ברע"מ פנחס רכג ע"א ועי' בזה בספר הכללים כלל יח ענף י' סימן יב אות מו סעיף ב' [ה'] [לש"ו]. עי' יהל אור והקדו"ש יג ע"ב, ביאורים ח"א עב ע"א, ופת"ש נתיב נוק' דז"א פתח א'.

²⁵⁰ ר"ל כתר דילה, שלא נתגלה כלל (יהל אור).

והרבו, למקום שאותה הנקודה שורה ופוגם בו, "מות יומת". ועל זה כתוב "תיראו". והנקודה ההיא נקראת אני, ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא התגלה, והיינו הוי"ה, והכל אחד.

(טז) עי' זהר ח"ג רלב ע"ב: אמר רעיא מהימנא והא אוקמוה רבנן עליה טחול שוחק²⁵¹ ואיהו (קהלת ז ו) שחוק הכסיל ובג"ד אוקמוה רבנן דמתניתין אוי לו למי שהשעה משחקת לו וקהלת אמר (שם ג) טוב כעס משחוק טוב כעס דכבד דאיהי מרה רצועה דקב"ה רצועה לאלקאה בה צדיקיא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין משחוק דשחיק לון בטחול בלכלוכא דהאי עלמא דשוחק לון שעתא בעותרא ועוד ארס דטחול איהו זחיל עפר²⁵² ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה: ובגין דערב רב אינון שאור שבעיסה²⁵³ ואינון אומין דעלמא דמיין למוץ יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עכו"ם כמה דאוקמוה רבנן מי מעכב שאור שבעיסה מעכב דאינון דבין בישראל כשאור בעיסה אבל אומין עכו"ם לאו אינון אלא (תהלים א ד) כמוץ אשר תדפנו רוח: ועוד (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו כד רעותיה למעבד קורציא לקב"ה עם ישראל דאיהו נשא כל חובין דיכיל למסבל לון עד דאתעביד כבד (תהלים לח ה) כמשא כבד יכבדו ממנו חובין על גדפוי מה עביד סליק לטורא עלאה²⁵⁴ כחמרא כד איהו בעי לסלקא לטור גבוה כמשא כבד יכבד עליה כד איהו לעילא ובעי לסלקא לפי מעוט דאשתאר ליה אתיקר עליה מטולא ונפיל ואפיל גרמיה לתתא ובכבד משא דאתתקף עליה אתעבידו כל אברין דיליה פסקות דלא אשתאר אבר שלים אוף הכא אירע לסמאל ונחש כבד ויותרת הכבד יצר הרע ובת זוגיה זונה מתמן כל בת אל נכר זונה:

תרגום: אמר הרועה הנאמן והרי בארו חכמים על זה, טחול שוחק, וזהו שחוק הכסיל. ומשום זה פרשוהו חכמי המשנה, אוי לו למי שהשעה משחקת לו. וקהלת אמר "טוב כעס משחוק". טוב כעס של הכבד שהיא מרה רצועה של הקדוש ברוך הוא, רצועה להלקות בה הצדיקים בעולם הזה, בחלאים רעים בנגעים, משחוק ששוחק להם בטחול, בכללן של העולם הזה ששוחקת להם השעה, בעושר. ועוד ארס הטחול שהוא הזוחל בעפר, והוא חזק יותר מארס המרה. ומשום שערב רב הם שאור שבעיסה, ואלו אומות העולם דומים למוץ, יותר מעכבים בגלות הערב רב את ישראל מאומות עובדי כוכבים ומזלות, כמו שפרשוהו חכמים, מי מעכב שאור שבעיסה, מעכב, שהם דבקים בישראל כשאור בעיסה. אבל אומות עובדי כוכבים ומזלות, אינם אלא "כמוץ אשר תדפנו רוח".

ועוד "ונשא השעיר עליו" כאשר רצונו לעשות רכילות²⁵⁵ להקדוש ברוך הוא עם ישראל, והוא נושא כל העוונות שיכול לסבול אותם, עד שנעשה כבד, שנאמר "כמשא כבד יכבדו ממני" עבירות על כנפיו, מה עושה, עולה להר עליון כחמור, כאשר הוא רוצה לעלות להר גבוה, "כמשא כבד" יכבד עליו, כאשר הוא למעלה ורוצה לעלות, לפי המעט שנשאר לו כבד עליו משאו ונופל, ומפיל עצמו למטה, ובכבד המשא שהתחזק עליו, נעשו כל האברים שלו חתיכות, שלא נשאר אבר שלם. גם כך נעשה לסמאל ונחש, הכבד ויותרת הכבד, יצר הרע ובת זוגו, זונה משם כל בת אל נכר זונה. עי' עוד לעיל אות (ג).

(יז) להלן הוא סוף תיקון כט בדפ"ק, והוא תיקון א' בסוף התיקון"ז בדפוס אמסטרדם.

:Commented [YL11]

– מאיר התיקון –

²⁵¹ כלומר הם שני קליפות האחד כבד עם מרה והשני טחול, וכבר פירשנו לעיל כי מרה היינו טחול שנעשה מרה להעניש כדפירשנו אבל טחול היא לילית בעוד שמזנה עם בני אדם כדפירשו בזוהר פרשת ויצא ופרשת פקודי שאז היא שעה משחקת להם עד שמשכרם ביינ גזל וחמס ועבירות (אור יקר).

²⁵² דד' מרות אינון שמרי ד' יסודין, וטחול מיסוד עפר (יהל אור).
²⁵³ שהיא בתוך העיסה, דוגמת ערב רב בתוך ישראל, משא"כ מוץ, שהוא מבחוץ, דוגמת או"ה. וז"ש שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות (ברכות יז ע"א) (יהל אור).

²⁵⁴ עולה אל תוך היכלי הקדושה מבחוץ להלשין על ישראל, וכאשר רוצה לעלות יותר בסוד יום הכפורים אז ברחמי יום הכפורים ותיקונם של ישראל נדחה ואין מלשינות מועיל ונופל מעצתו ומשליכים אותו עם משא העוונות אל מצולות ים אל נוקבא דתהומא רבא, וחלקו מכל עמלו לו ולאבריו שהם אומתו אותם העוונות (אור יקר).

255

<p>בראשית ברא אלהי"ם (בראשית א א) ב' נקודה בהיכליה²⁵⁶ עליה אתמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) מאי מעין חתום דא נקודא מאי ניהו נעול [עג ע"א] דילה דא ו' דסתים להיכלא ובה אתעביד ם' סתימא איהי ם' רבתא מלסרבה המשרה²⁵⁷ (ישעיה ט ו) והאי נקודה עלה אתמר (איוב כה כא) ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה והאי נקודה מסטרא דימינא אתקריאת אהבה ומסטרא דשמאלא אתקריאת יראה ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאת תורה ואיהי מצוה דעמודא דאמצעיתא כליל תרוייהו בנין דאיהו ו' כליל י"ה דאינון לימינא ושמאלא ואיהו ו' באמצעיתא כליל תרוייהו ושכינתא תתאה מצוה כלילא מארבע אתון:</p>	<p>בראשית ברא אלהי"ם, ב', נקודה בהיכלו, עליה נאמר "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום". מה הוא המעין החתום, זו נקודה. מה הוא הנעול שלה, זה ו', שסתום להיכל, ובו נעשית ם סתומה, היא ם גדולה, "מלסרבה המשרה". ועל הנקודה הזו נאמר "ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה". והנקודה הזו מצד הימין נקראת אהבה, ומצד השמאל נקראת יראה, ומצד העמוד האמצעי נקראת תורה, והיא מצוה, שהעמוד האמצעי כולל את שניהם, משום שהו' כולל את י"ה, שהם לימין ולשמאל, והוא ו' באמצע כולל את שניהם, והשכינה התחתונה, מצוה, הכלולה מארבע אותיות.</p>
<p>איהי אתקריאת י' מסטרא דחכמה ה' מסטרא דאימא עלאה ואתקריאת תורה מסטרא דעמודא דאמצעיתא הה"ד (משלי ח כב) ה' קנני ראשית דרכו דרכו דרך ו' קנני דאיהו קן דילה ובנין דאיהי כלילא מכלהו ארבע אתקריאת מצוה מ"ץ באותיות א"ת ב"ש²⁵⁸ איהו י"ה י"ם ה"ץ ובה כלילין פקודין דעשה ולא תעשה פקודין דלא תעשה מסטרא דדין דאיהו אלהי"ם דתמן י"ה ועלה אתמר זה שמ"י והא אוקמוהו פקודין דעשה מסטרא דימינא דאיהו רחמי דכלילין באברהם ועליהו אתמר ברגז רחם תזכור:</p>	<p>היא נקראת י' מצד החכמה, ה' מצד האם העליונה, ונקראת תורה מהצד של העמוד האמצעי, זהו שנאמר "יהוה קנני ראשית דרכו", דרכו, דרך ו'. "קנני" שהוא הקן שלה. ומשום שהיא כלולה מכל הארבע, נקראת מצוה, מ"ץ באותיות א"ת ב"ש הוא י"ה, י"ם ה"ץ, ובה כלולים מצוות עשה ולא תעשה. המצוות לא תעשה מצד הדין שהוא אלהי"ם, ששם י"ה, ועליה נאמר "זה שמ"י", והרי פרשוהו. מצוות עשה מצד הימין, שהוא רחמים, שכלולים באברהם, ועליהם נאמר "ברגז רחם תזכור".</p>
<p>קם סבא חד²⁵⁹ מבתר טולא²⁶⁰ (דכותלא) ואמר רבי רבי בוצינא קדישא קום אדליק שרגא דאיהי מצוה שכינתא קדישא דעלה אתמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ועלה אתמר (שמות כז ב) להעלות נר תמיד נר ה' אתקריאת ודאי אור דנהיר ביה נשמת אדם קום אדליק בה:</p>	<p>קם זקן אחד מאחר הצל (הכותל) ואמר, רבי רבי נר הקדוש, קום הדלק נר שהיא מצוה, השכינה הקדושה, שעליה נאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ועליה נאמר "להעלות נר תמיד", נר יהוה נקראת ודאי האור שמאירה בו נשמת אדם, קום הדלק בה.</p>

– מאיר התיקון –

²⁵⁶ עי' מלואים אות.

²⁵⁷ עי' באר יצחק על ליקוטי הגר"א: כלל כל העולם הוא בב', כמ"ש העולם נברא בב' שדומה לאכסדרה שפרוצה מצפון (ב' כה ע"ב). והוא סוד עולם התיקון, שכל העולמות נתבררו במחשבה כמו שית', ונשאר הסיגים למטה, והוא כל קומת הסט"א שבסוף עולם העשיה, והוא הפרצה בצפון, כמ"ש מצפון תפתח הרעה כו', והם סיגי הגבורות. ובשביל כך נברא האדם, שבמעשיו יסתום הפרצה לברר כל הבריורים, וכמו שיהיה לע"ל, שאז יבוער רוח הטומאה כו', והוא מ"ם סתומה של למרבה המשרה, שאז זמן ביאת משיח.

²⁵⁸ עי' טעמי המצות (פרשת בראשית): מצוה היא אותיות הו"ה רק שב' אותיות ראשונות נתחלפו בא"ת ב"ש, עכ"ל. ועי' לקמן קמא ע"ב ד"ה ובכל אבר איהו

²⁵⁹ עי' לעיל הערה 74.

²⁶⁰ עי' לעיל הערה.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

<p>קם רבי שמעון על רגליו ויטיב רגעה הדא ואמר רבון עלמין דאנת איהו מארי מלכין וגלי רזין יהא רעוא דילך לסדרא מלין בפומאי לקיימא בי האי קרא ואנכי אהיה עם פיך דלא אעול בכסופא קדמך:</p>	<p>קם רבי שמעון על רגליו וישב רגע אחד, ואמר רבון העולמים שאתה הוא אדון המלכים, ומגלה רזים, יהי רצונך לסדר דברים בפי, לקיים בי את הפסוק הזה "ואנכי אהיה עם פיך", שלא אכנס בבושה לפניך.</p>
--	---